

Sielis



LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1976



sausis
vasaris

T U R I N Y S

Dr. V. Daugirdaitė-Sruogienė	Lietuvos Did. Kunig. Elena	2
H. Ch. Andersen	Rožė nuo Homero kapo	4
S. Vilkauja	Didžiojo Pasakų Kūrėjo sukaktis	5
P. Gaučys	Moterų Judėjimas	7
B. Vytienė	Orchidėjos (eil.)	10
A. Saudargienė	Teatras Japonijoje	11
D. Mitkienė	Rojaus Paukštis (eil.)	14
Z. Tenisonaitė	Akimirksnių Nuotrupos	15
• Vaiko Auklėjimas	D. Petrutytė — Vaikas nėra miegalis	16
• Moterų pasaulyje	M. Slavėnienė — Moterų veikla Sydnejuje	19
	P. Alšėnas — Moteris, šypsokis ir gyvenk	21
• Sveikata	Savęs pažinimas	22
• Madų ir grožio pasaulis	Veda I. Kairienė	
• Šeimininkų kampelis	Veda L. Murauskienė	

ILIUSTRACIJOS

Michelangelo	Madona, Bruegge	1
Michelangelo	Naktis, Medici koplyčia	1
Sena graviūra	Kunigaikštienė Elena	3
K. Dockus	Vilniaus siluetai	3
J. Daniliauskienė	Medžiai	4
S. T. Lawrence	Vaikai	5
V. Galdikas	Iliustracija	6
S. Krasauskas	Iliustracija	8
I. Bindleraitė	Obelis	9
M. B. Stankūnienė	Orchidėjos	10
V. Grušėkaitė	Avinėliai	14
J. Daniliauskienė	Medis	15

“MOTERIS” LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1976 m. Nr. 1 (109)

NORA KULPAVIČIENĖ — redaktorė

Z. DAUGVAINIENĖ — kalbos taisytoja, Z. DIDŽBALIENĖ — korektorė,

I. KAIRIENĖ — skyriaus vedėja, L. MURAUSKIENĖ — skyriaus vedėja,

BRONĖ PABEDINSKIENĖ — administratorė.

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, M6H 1A8, Canada

Spaudė “Tėviškės Žiburių” spaustuvė, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.
Prenumerata metams \$6.00; garbės prenumerata \$10.00.

Viršelis — aukštaitiškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women’s Magazine. 1976 No. 1 (109)

Printed by “Lights of Homeland” in Mississauga, Ont.



MICHELANGELO

1475 – 1564



MADONA, BRUEGGE;

NAKTIS,

MEDICI KOPLYČIA, FLORENCIJA

V. DAUGIRDAITĖ - SRUOGIENĖ

Mūsų byla su rusais ne nauja: ji prasidėjo dar 15-me amžiuje, apytiksliai 1492 metais, tais metais, kai Kolumbas atrado Ameriką.

Maskva, dar visai mažytė ir nereikšminga kunigaikštija Gedimino, Algirdo, Kęstučio ir Vytauto laikais tiek sustiprėjo, kad, prisijungusi rusų žemių, ėmė veržtis į Lietuvą.

Po Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Kazimiero mirties, kai lietuviai išsirinko sau valdovu jo sūnų Aleksandrą, maskviškis Jonas III pradėjo karą su Lietuva. 1492 metais pats su dviem armijom įsibrovė į Lietuvos rytų pakraščius. Aleksandras šaukėsi pagalbos iš lenkų, bet jos negavęs, panaudojo savo tėvo sumanymą — Maskvą raminti vedybomis.

1494 m. buvo nusiųsti į Maskvą pasiuntiniai prašyti Aleksandro vardu Jono III dukters Elenos rankos. Jonas sutiko išleisti dukterį už Aleksandro, bet pastatė savo sąlygas ir pareikalavo padaryti taiką pagal jo valią. Lietuva buvo priversta pagal tą „amžiną“ taiką išsižadėti kaikiurių žemių: Mstislavlio, Obolensko, Kozelsko ir kt. Taip prasidėjo Lietuvos sienų siaurinimas rytuose.

Taiką turėjo sutvirtinti Aleksandro vedybos su Elena. Bet derybos sukėlė ginčų: Jonas III reikalavo kad Elena net nebūtų kalbinama keisti stačiatikių tikėjimo. O kaip tik katalikai tikėjosi ta proga patraukti rusus į Romą!

Vilniuje susirinko Aleksandro šeima: motina Elzbieta, (Vokietijos imperatoriaus duktė) ir brolis, Lenkijos karalius Albertas. Lietuvos pasiuntiniams, nuvykusiems pas popiežių Aleksandrą VI Borgią, pavyko gauti leidimą vedyboms su stačiatike.

Maskvos kunigaikštystė Elena buvo Vytauto Didžiojo ainė, jo dukters Sofijos provaikaitė. Jos motina didžiavosi savo kilme iš Bizantijos imperatorių Paleologų dinastijos. Elena, vos 18 metų amžiaus, buvo užaugusi „tereme“, nepažinojo žmonių ir gyvenimo. Ji turėjo tėvų valią priimti be prieštaravimų. Po ilgų ir Lietuvą įžeidžiančių derybų Lietuvos pasiuntiniai pasiėmė pagaliau nuotaką, lydimą daugybės rusų bajorų, jų žmonių, dvariškių, tarnų, tarnaičių ir išsi-vežė į Vilnių.

Maskvos valdovas nedavė dukteriai jokie kraičio, jokių brangenybių. Tik dokumentuose pakartotinai minimi kažkokie „perlais siuvinėti batukai“. Tėvas smulkmeniškai nurodė, kaip turi vykti kelionė, kur sustoti pasilsėti, kur nakvoti, tiksliai nustatė cere-

monialą. Kartu su motina, broliais ir seserimis lydėjo jaunąją toli nuo Maskvos. Atsisveikino su ašaromis ir palaiminimais. Važiavo rogėse gulėdami — Elenos rogės, atrodo, buvo aprūpintos krosnėmis. Pakeliui ją iškilmingai sveikino stačiatikių šventikai. Smolenske, Vitebske, bajorai kaktomūša krito į žemę, nešė jai dovanų adamaską, turtingai įrėmintus šventųjų paveikslus. Sustojus vaišino vynu.

Kelionė truko ištisą mėnesį. Vieškelis suko per Krėvą, Ašmeną ir Medininkus. Maskvos bajorai grubiai ir priekabingai reikalavo iš lietuvių visokių užtikrinimų dėl vedybų ceremonialo. Prie Krėvos atvykstančius pasitiko Lietuvos kunigaikščio dvariškis su dovanomis: keturiomis statinėmis vyno ir trimis stumbrienos. Dvariškis už tai gavo iš jaunosios globėjų 40 sabalų kailių ir 5 rublius. Kiek arčiau Vilniaus jaunajai buvo atvežtas puikus vežimas „brangia raudona medžiaga apmuštas, o viduje žaliu aksomu išklotas su 6 tokiomis pat pagalvėmis“. Vežimą traukė šeši puikūs šyviai su raudono aksomo pakinktais, kurie buvo papuošti aukso ratukais ir sagtukais. Užguitoji kunigaikštystė, bijodama tėvo rūstybės, atsisakė išlipti iš savo apšildomų rogių.

Aleksandras, ant eiklaus žirgo, su daugybe palydovų pats pasitiko jaunąją prie Vilniaus. Ant sniego buvo patiestas raudonos gelumbės kilimas, virš jo — antras auksinio adamasko. Čia jaunieji susitiko ir pasisveikino. Elena tuoj grįžo į savo roges, o Aleksandras sėdo į žirgą. Taip jie pasiekė Vilnių. Prie stačiatikių bažnyčios Elena išlipo, pasimeldė ir, gavusi palaiminimą, greit buvo parengta jungtinių ceremonijoms. Jos palydovės rusės išpynė kasą, sušukavo, uždėjo and galvos jų tautinį papuošalą, apibarstė galvą apyniais. Elena, popų lydimą, nuvyko į Katedrą, kur prie durų laukė vyskupas A. Taboras. Katedroje jaunieji užėmė skirtas vietas ant brangių kilimų iš adamasko ir sabalų. Vedybų apeigos vyko atskirai kunigaikščiui ir kunigaikštystei: jį laimino vyskupas, o ją — atvykęs iš Maskvos šventikas. Kai svečiai lietuviai pamatė tokias nepaprastas apeigas, ėmė reikšti nemalonų nustėbimą ir garsiai šnabždėti. Po šliūbo jaunieji nuvyko į pilį, kiekvienas į atskiras patalpas. Aleksandras kėlė pietus Maskvos pasiuntiniams, bet nežinia, ar kunigaikštienė buvo drauge. Tos sutuoktuvės įvyko 1495. II. 15.

Su Elena atvykę maskoliai tuoj ėmė įkyriai reikštis. Mūsiškiai bematant suprato, kad Elena atsiųsta kaip



VYTAUTO DIDŽIOJO DUKTĖ SOFIJA,

MASKVOS KUNIGAİKŠTIENĖ

(gimusi apie 1371 — mirusi 1453. VI. 15)



Maskvos kunigaikščio vyresnioji agentė, o jos palydovai buvo įpareigoti šnipinėti. Jau ketvirtą dieną po jungtinių siunčiamas tėvui laiškas, kuriuo prasideda nesiliaujančių skundų eilė. Tarp kitko rašoma:

“... Kunigaikštė ėmė šliubą su savo drabužiais, jų iki šiai dienai nėra pakeitusi, ir galvos papuošimo vis dar nėra nusiėmusi... kadangi kunigaikštis neturi prastuvo, tai bajorai jo pareikalavo mūsų kunigaikštėi.” Netrukus vėl skundžiamasi, kad kunigaikštienėi draudžiama laikyti tarnus rusus (jų dauguma išsiusta atgal į Maskvą), kad vyras jos prideramai negerbiąs, kad kažkokia Lietuvos žydė ją apkerėjusi ir ji niekad neturėsianti vaikų ir t.t.

Nepasitikėjimas abiejose pusėse augo. Lietuviai buvo nusivylę, nes tikėjosi, kad po vestuvių Jonas ne tik liausis puldinėjęs Lietuvą, bet ir gražinsis atplėštas žemes. O Maskvos kunigaikštis, priešingai, darėsi vis priekabesnis. Jis primygtinai reikalavo, kad jo dukteriai būtų pastatyta stačiatikių bažnyčia, kišosi į visokius Lietuvos reikalus, nuolat rinkdamas žinias per savo šnipus. Jis kurstė totorius ir Lietuvos rusų kunigaikščius prieš Lietuvą ir reiškė nepasitenkinimo, kad duktė nepakankamai uoliai jo įsakymus vykdanči.

Elena gi pasireiškė kaip gabi ir greit suvokusi savo būklę moteris, kuri nenorėjo skausti naujosios tėvynės. Ji neturėjo jokios įtakos, tik karčiomis ašaromis aplaistytais gaudžiais laiškais tėvui bandė atremti jo kardą, pakeltą prieš Lietuvą.

Tuo tarpu, Maskvos valdovas, pasiruošęs karui, puolė mūsų kraštą. 1500 m. trys armijos įžengė į Lietuvą. Liepos 15 d. įvyko didžiulės, Lietuvai nelaimingos kautynės ties Vedroša (upė į rytus nuo Smolensko). Į maskvėnų nelaisvę pateko vyriausias Lietuvos kariuomenės vadas Konstantinas Ostrogiškis ir kiti vadai, Grigalius Astikaitis, Litavoras Chreptavičius. Su belaisviais rusai labai žiauriai elgėsi. Ostrogiškio kojos buvusios apkaltos grandinėmis, o rankos surištos užpakaly ir aplietos karštu cinu. (Po 14 metų jam pavyko pabėgti ir vėl stoti į kovą prieš Maskvą.)

Kunigaikštienė Elena gi rašo tėvui laišką, maldaudama baigti karą.

“... Mano viešpats su motina, broliais ir svainiais,” — skundėsi Didžioji Kunigaikštienė 1502 metų sausio 2 d., — “tikėjosi, kad aš atnešiu iš Maskvos visa gera, amžiną taiką, giminišką meilę, draugiškumą, pagalbą prieš netikėlius; šiandien, priešingai, visi yra įsitikinę, kad iš jos (Maskvos) eina visos nelaimės, užgriuvusios kraštą: karas, puolimai, miestų gaisrai, vaikų ir žmonių našlystės, nelaisvė, aimanos, verksmai ir dantų griežimas. Tokia tai, Tėve, Tavo meilė man! Susiprask, apsigalvok ir pagailėk manęs, tavo dukters, tarnaitės, kuri puolusi prie tavo kojų, visą laiką prašo Dievą Tau sveikatos, laimės ir pasisekimo... Mane, krikščionies valdovo dukterį, ištiko tai, ko niekas pasaulyje nėra girdėjęs. Iš kur tik bebūtų mano vyras pasiėmęs žmoną, iš visur jis būtų gavęs draugystę, palankumą ir amžiną taiką savo žmonėms. Šiandien tik pagonybė gali džiaugtis, o visi krikščionių valdovai nustebę sako: nuo amžių negirdėta, kad kuris tėvas taip engtų savo vaiką. Jeigu Dievas nepripildė Tavo širdies meile savo dukteriai, kam ištekinai mane už lygaus sau brolio? Bent per mane nebūtų liejęs krikščionių kraujas, nežūtų tiek daug nekaltos liaudies... Šimtą kartų verčiau būčiau mirus savame krašte prie Tavo kojų, negu čia visur klausyti nusiškundimų, aimanų: esą todėl išleido savo dukterį į

Lietuvą, kad geriau galėtų tą žemę peržvelgti ir paskui pagrobti . . .”

Laiško pabaigoje Elena maldavo, kad tėvas susitaikytų su žentu. Ir dar daugiau tokių gaudžių raštų siuntė ji iš Vilniaus į Kremlių, bet jie nesužadino kietojo tėvo.

1503 m. šešeriems metams pasirašytos karo paliaubos buvo tik Maskvai naudingos. Lietuva neteko beveik ketvirtadalio teritorijos, Maskva priartėjo prie svarbių ūkiškų ir strategiškų vietovių, kaip Kijevas ir Smolenskas. Jonas III, kaip ir pirmiau, per savo šnips rinkosi žinias Lietuvoje. Maskvos kurstomi totoriai įpuldavo vis giliau į Lietuvą, pasiekdami netolimas nuo Vilniaus apylinkes, plėšė ir degino sodybas, žmones į nelaisvę nusivarydami. Bet lietuviams pavyko sumušti juos Gudijoje, prie Klecko. Žinia apie tai pasiekė Aleksandrą sergantį Lydoje. Jau paralyzuotas ir Kunigaikštienės lydimas jis neštuvuose tarp dviejų arklių buvo atgabentas į Vilnių. Rugpiūčio 19 dieną jis pasimirė.

Kunigaikštienė Elena buvo nuolat tarp kūjo ir priekalo: tėvas griežčiausiai draudė jai pereiti į katalikų tikėjimą, o Aleksandro motina Elzbieta ir brolis

kardinolas Fridrichas reikalaute reikalavo, kad ji pakleistų tikėjimą. Kai to nepavyko, jie buvo net išrūpinę iš popiežiaus leidimą Aleksandrui skirtis su žmona.

Elena, likusi našle, nesiliovė gynusi Lietuvos reikalių. Kai jos brolis Vosylis ją prašė įkalbėti lietuvius, kad ji rinktų Lietuvos Didžiuoju Kunigaikščiu, Elena griežtai atsisakė. Aprūpinta dideliais dvarais, Elena kurį laiką gyveno Anykščiuose, vėliau Brėslaujuje kur ir mirė 1513.I.14. Palaidota Vilniuje. Nors gimusi Kremliuje, Vytauto Didžiojo ainė kiek galėdama gynė savo prabočių šalį.

Kai po jos mirties 1514 m. vėl įsiliepsnojo karas su Maskva ir Lietuva neteko svarbios tvirtovės, Smolensko, Didysis Lietuvos Kunigaikštis Žygimantas II pasiskundė:

“Atidavėm Maskvai Smolenską už Elenos perlais siuvinėtus batukus”.

Literatūra: E. Cereteli, Elena Joanovna, 1898; V. Dau-girdaitė-Sruogienė, Lietuvos istorija, Lietuva amžių sukury, 1956, Chicago, 338-359 psl.; Lietuvių Enciklopedija V t., 471 p.

ROŽĖ NUO HOMERO

KAPO

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Visos Rytų dainos dainuoja apie lakštingalos ir rožės meilę. Tyliomis žvaigždėtomis naktimis sparnuotas giesmininkas čiulba savo giesmeles kvepiančiai gėlelei, pavergusiai jo širdį.

Netoli Smirnos, augštųjų platanų pavėsyje, ten, kur pirkkliai, apkrovę prekėmis, varo savo kuprius, ištiesusius ilgus kaklus ir sunkiai žengiančius šventąja žeme, mačiau kartą žydintį rožių kerą. Tarp augštų medžių skraidė laukiniai balandžiai; jų sparnai saulės spinduliuose blizgėjo ir, kaip perlai, mainėsi.

To kero pražydo viena rožė, gražesnė ir skaistesnė už visas kitas, ir jai lakštingala čiulbėjo savo meilės ilgesį. Bet rožė tylėjo; ramos lašas, tarsi pasigailejimo ašara, pakibo ant jos žiedo, ir rožės šakelė nusviro ant kaž kokių didelių akmenų.

— Čia ilsisi didžiausias pasaulio dainius! — prabilo rožė. — Šitam kapui aš noriu kvepėti. Ant jo aš bersiu savo lapelius, kuriuos nupūs vėjas. Iliono dainius pavirto žeme, ir iš tos žemės aš pati išaugau. Rožė nuo Homero kapo perdaug šventa, kad galėtų žydėti paprastam paukšteliiui.

Nelaimingas paukštelis čiulbėjo, čiulbėjo ir pagaliau vargšas visiškai nusičiulbėjo.

Su savo kupriais, apkrautais prekėmis, ir su jūdaisiais vergais atvyko pirklys. Mažas pirklio sūnus rado nebegyvą paukštelį ir įkasė mažą dainių į didžio-



jo Homero kapą. Vėjas pūtė, ir rožė siūbavo.

Atėjo vakaras, rožė suglaudė savo lapelius ir užmigo. Ir štai kokį sapną ji sapnavo:

Buvo graži saulėta diena; atkeliavo būrys žmonių, norėjusių pagerbti Homero kapą.

Tarpe jų buvo dainius iš šiaurės, iš rūkų ir šalčių šalies; nuskynė jis rožę, gražiai įdėjo į knygą ir išsivežė į kitą pasaulio pusę, į savo tolimą tėvynę. Rožė begulėdama knygoje suvyto, o dainius, pargrįžęs į tėvynę, atskleidė knygą ir tarė: “Štai rožė nuo Homero kapo!”

Štai kokį sapną rožė užmigusi sapnavo.

Pabudo ji ir susiūbavo nuo vėjo. Rasos lašas nuriudėjo nuo jos lapų ant dainiaus kapo.

Patekėjo saulė, ir rožė sužydo dar puikiau.

Diena buvo kaitri, tvanki, ir rožė vis dar tebeaugo savo karštojo Azijos.

Staiga ji išgirdo artinantis žmonių žingsnius. Atvyko iš svečios šalies keleiviai, kurie buvo prisisapnavę rožei; tarp jų buvo ir dainius iš šiaurės. Nuskynė jis rožę, pabučiavo ir išsivežė į savo tėvynę, į rūko ir šalčio kraštą.

Tarsi mumija, guli rožė jo Iliadoje ir girdi, tartum per sapną, dainių atskleidžiant knygą ir sakant: “Štai rožė nuo Homero kapo!”

(Anderseno Pasakos, 1930 m., vertė J. Balčikonis)

DIDŽIOJO PASAKŲ

KŪRĖJO

SUKAKTIS

S. VILKAUJA

“Viskas praeina pasaulyje viskas
nyksta, baigiasi, net pati gražioji,
pati įdomioji pasaka!”

J. K. Andersen

Kiekvienas iš mūsų pergyvenome pasakų laikotarpį. Vaikams pasaulis atrodytų neįdomus ir tuščias, jeigu nebūtų pasakų. Ką vaikai darytų, jeigu močiutė, paprašyta papasakoti pasaką, atsakytų, kad pasakų daugiau nebėra, nes niekas jų nebekuria ir neberašo.

Nepriklausomais Lietuvos laikais visi gerai prisimename, kai dar neturėjome televizijos, tai ilgais rudens ir žiemos vakarais mama ar močiutė megzdavo pirštines ar kojines ir sekdamas pasakas apie kiškį ir lapę, vilką ir mešką, apie Sigutę, apie Elenytę ir jos devynis brolius bei daugelį kitų. Vėliau, kai jau pradėjome lankyti mokyklą ir pramokome skaityti, tai mėgiamiausios knygelės ir buvo pasakų.

Seniau gimnazijose žemesniųjų klasių mokiniams skaitytinų knygų sąrašuose visuomet būdavo įtrauktos danų rašytojo Jono Kristijono Anderseno pasakos. Lietuvių kalbos mokytojai dažnai patardavo mokiniams jas skaityti, nes 18 Anderseno pasakų iš rusų kalbos išvertė ir išleido atskira knyga prof. J. Balčikonis. Jis jau yra miręs (1969. 2. 5) ir palaidotas Vilniuje. Šis žinomas mūsų lituanistas ir Lietuvių kalbos žodyno redaktorius yra išleidęs Perro, brolių Grimų ir Haufo pasakas, o taip pat J. Verno “Kelionę aplink pasaulį per 80 dienų” ir kt.

Prof. Pr. Škardžius nekrologe (Aidai, 1969) taip apie jį rašo: “Jo didelis nuopelnas mūsų bendrinei kalbai yra tas, kad jis kaip tik laiku, kada tai buvo reikalingiausia, apšvietė parūpino puikių skaitinių, iš kurių jaunuomenė ir šiaip visuomenė galėjo ir dar dabar nemaža gali pasimokyti gražios ir taisyklingos lietuvių kalbos...”

Ir tikrai mokytojai iš prof. J. Balčikonio išleistų knygų pasirinkdavo sakinių diktantams, sintaksės pratimams bei atpasakojimams pavyzdžių.

Reikia pažymėti, kad Anderseno pasakos buvo skaitomos ne tik vaikų, bet ir suaugusių. Prof. J. Balčikonis knygos prakalboje taip rašo: “Jo pasakos yra



S. T. LAWRENCE

VAIKAI

viena iš tų knygų, kurias mes skaitome tik išmokę abėcėlę ir skaitome gėrėdamiesi paskui užaugę... Be viršutinės formos, jo pasakose dažnai yra didelių ir gilių idėjų. Tų idėjų prasmę, paslėptą alegoriją, gali suprasti tik dideli, o vaikai gėrėsi pasakos fabula, daug nesukdami galvos, kokia ten yra autoriaus pagrindinė mintis...

Patsai Andersen dažnai pykdavo, kai jį vadindavo vaikų rašytoju. “Vadinti mane vaikų poetu,” sako jis savo autobiografijoje, “yra grynas apsirikimas. Mano gyvenimo tikslas buvo rašyti visiems, todėl ir vaikų negalėjau aplenkti.”

Man pačiai (šio straipsnio autorei) pirmą kartą teko išgirsti apie Anderseno pasakas Vilkaviškio gimnazijoje. Rodos, dar ir šiandien tebegirdžiu, kaip II-je klasėje prieš Kalėdų atostogas mokyt. J. Liutkevičiūtė gražia kalba (ji kilimo nuo Marijampolės) mums pasiskaitė “Eglutę”:

“Augo girioje maža, graži eglutė. Augo ji labai dailioj vietoj. Kiti medžiai nestojo jai saulės spindulių, oro ji turėjo užtenkamai. Aplinkui žaliavo daug vyresnių jos draugių — eglė ir pušys. Eglutė vis dėlto nesitenkino. Jai rūpėjo ko greičiausiai didelei užaugti. Nedžiugino jos nei šviesi saulutė, nei giedras oras. Ji pagaliau nesidžiaugdavo nei kaimo vaikais, kurie, atėję į mišką, rinkdami žemuoges ir avietes linksmai šūkaudavo. Prisiuogavę pilnus ašučius, dažnai jie susėdavo šalia eglutės ir sakydavo: “Kokia graži šita maža eglutė!” Bet tokie pagyrimai eglutei netikdavo... Ir vėjas bučiavo eglutę, rasa ją ašarėlėmis vilgė, bet girios medelis tuo visai nesidžiaugė... Ir, atėjus Kalėdoms, nukirto ją pirmą...”

J. K. Andersen gimė 1805 m. balandžio 2 d. Odenzės mieste, Danijoje, o mirė 1875 m. rugpjūčio 4 d. Tad šiemet sueina 100 metų nuo jo mirimo. Jo tėvas buvo batsiuvys. Motina buvo giliai religinga ir gėrėsi moteris. Abu tėvai vienintelį savo sūnų la-

bai mylėjo. Andersenui einant devintus metus, mirė jo tėvas. Vargšė motina turėjo užsidirbti sau ir vaikui pragyvenimą skalbimu. Paūgėjęs berniukas gavo darbą viename fabrike, bet iš ten pabėgo. Sulaukęs 14 metų ir susitaupęs kiek pinigų (apie 10 dol.), jis paliko motiną ir išvažiavo į Kopenhagą. Sostinėje prasidėjo jo naujas gyvenimas, bet labai vargingas ir skurdus. Tačiau jaunas Anderseną nenuleido rankų, o pradėjo rašyti teatrui vaidinimus. Jo pirmoji drama nors ir netiko scenai, bet juo susidomėjo teatro direktorius Kolinas, kuris labai daug padėjo Andersenui ir rūpinosi juo visą gyvenimą. Pirmiausia jis išrūpino jam karališką mokslo stipendiją. Tada Anderseną baigė gimnaziją (23 metų) ir universitetą. Paskiau gavo karališką kelionių stipendiją. Tuomet jis galėjo apkeľiauti visą Europą, kur ypač jam patiko Italija su savo gamta ir kultūriniais paminklais. Pagaliau Anderseną gavo karališką pensiją ir jam daugiau neberekėjo rūpintis kasdienine duona. Jo gyvenimas tikrai buvo panašus į pasaką, kur po ilgų vargų ir nespisėkimų jis sulaukė laimingo gyvenimo. Todėl jis savo autobiografiją pavadino „Mano gyvenimo pasaka“.

Nors J. K. Anderseną yra parašęs eilėraščių, dramų, romanų, bet pasaulyje jis išgarsėjo savo pasakomis, kurių daugelis yra išversta beveik į visas pasaulio kalbas.

Visos jo pasakos yra įdomios savo turiniu, kaip pvz.: Motina, Angelas, Linai, Lakštingala, Ramunė, Mergaitė su degtukais, Laukinės gulbės, Rožė nuo Homero kapo ir t.t.

Prof. J. Balčikonis Anderseną pasakas įvertina taip: „Nors jo pasakose, kaip ir kitose, labai daug fantazijos, bet jo fantazija sveika, be jokių baisenybių, be jokių nesutinkančių su žmogaus protu keistenybių. Jis pasakoja apie suprantamus ir artimus dalykus, vaikai randa jose visur savo jaunos sielos atspindį.“

Viena iš jo pasakų pasisėkimo priežasčių yra ta, kad jis moka sukurti gražų foną, kur kas nors vyksta. Daugiausia jis duoda gražių gamtovaizdžių, pvz.: „Vasara buvo puiki; laukuose geltonavo rugiai, žaliavo avižos; šienas pievose gulėjo sudėtas į kupetas. Gandras ilgakojis stypčiojo varlinėdamas ir kažin ką kalbėjo egiptietiskai; tos kalbos jis buvo išmokęs iš savo motinos. Aplink laukus ir pievas žaliavo dideli miškai, o tuose miškuose telkšojo daugybė pelkių ir gilių ežerų...“

Taip pat jo pasakos pasižymi įvairiais įsmeninimais (stilistinė priemonė — prozopopėja), kai daiktams suteikiamos žmogaus ypatybės. Jo pasakose (kaip ir liaudies pasakose) kalba gėlės, medžiai, paukščiai, gyvuliai ir t.t. Pavyzdžiu galime paimti jo pasaką „Biaurasis ančiukas“. Čia veiksmas prasideda tuo, kai į perekšlės anties lizdą kažkas įdėjo gulbės kiaušinį:

„Pagaliau kiaušiniai pradėjo kaltis po vienas kito. „Pi! Pi!“ sučypsėjo gūžtoje, ir iš kiekvieno kiaušinio pasirodė galvutė.

— Kvar! Kvar! — sukvarksėjo antis, ir visi ančiukai susirinko aplink ją po žaliais lapais ir ėmė dairytis į visas puses. Žinodama, kad žalia spalva sveika akims, motina leido jiems dairytis, kiek tik jie norėjo.

— Koks didelis tas pasaulis! — stebėjosi visi ančiukai.

— O ką? Kas girdėti? — paklausė senė antis, atėjusi jos aplankyti.

— Štai vieno kiaušinio, kad žinotum, negaliu įveikti! — skundėsi perekšlė: — vis nesikala. Užtat pažiū-

rėk, kokie kiti: ar buvai mačiusi bent kartą tokių gražių ančiukų? Visi jie — gyvas tėvas, o jis, netikėlis, ir aplankyti manęs nenori.

— Duok man pažiūrėti tą kiaušinį, kuris nesikala, — tarė senė antis. — Tiekėk manim, tai bus kalakuto kiaušinis! Taip ir mane kartą apgavo. Turėjau tada vargo su tais kalakučiukais: jie baisiai bijo vandens! Aš niekaip negalėjau įsikviesti jų į vandenį; kvarksėjau, kvarksėjau — ir niekas negelbėjo. Parodyk man tą kiaušinį! Gi kaip kalakuto! Mesk jį ir geriau pamokyk kitus plaukioti.

— Ne, patupėsiu dar truputį, — atsakė jaunikėlė antis. — Tiek tupėjau, galiu dar kelias dienas patupėti.

— Kaip sau nori! — atsakė senė antis ir nuėjo.

Ar gali būti gilesnė motinos meilė savajam vaikui? Paskaitykime, kaip jauna antis samprotauja apie savo ančiuką:

„Ne, čia ne kalakučiukas, — tarė motina: — žiūrėk, kaip jis puikiai dirba kojytėmis ir kaip tiesiai plaukia! Ne, jis tikras mano vaikas... Tiesą sakant, jis ir labai gražus, reik tik gerai įsižiūrėti... Aš manau, kad ilgai išbuvo kiaušinyje... Be to, jis yra antinas, ir jam gražumas nereikalingas... Aš manau, jis bus labai stiprus ir toli nueis...“

Šiandien, be abejonės, visi jau skaito kitokias pasakas, nes gyvename atomo amžiuje, o Amerikos astronautai jau įmynė savo pėdas mėnulio paviršiuje. Tačiau J. K. Anderseną pasakos dar tebėra nepamirštos, nes ir Amerikoje šiemet yra minima jo 100 metų mirimo sukaktis. Jau nuo pavasario Čikagos bibliotekų vestibuliuose yra iškabinti didžiuliai plakatai, ant kurių yra išrašyti J. K. Anderseną metai ir kurie yra išpuošti jo pasakų įvairiomis iliustracijomis.



MOTERŲ JUDEJIMAS

P. GAUČYS

Moterų išsilaisvinimo judėjimas prasidėjo tik 1960 metais kaip neryškus garbingesnio ir vertesnio gyvenimo jieškojimas. Dabartinis, besikeičiąs pasaulis padarė jį galimą ir neišvengiamą. Jis yra visai nauja ir įvairi apraiška. Jis iškilo kaip atsakas į amerikiečių moterų gyvenimo socialinius ir ūkinius pakitimus. Nors dabartiniu metu tas judėjimas tebėra mėginimų būklėje ir greitai besivystančioje raidoje, jis įsitvirtino kaip esminga ir įtakinga tikrovė. Jo šaknys siekia XIX šimt. v. durį. Jau tada pažangios moterys rūpinosi pašalinti įvairius teisinius varžtus ir gauti teisę ištekejusioms moterims savo vardu turėti nuosavybę, kelti skyrybos bylas, išsimokslinti lygiomis su vyrais ir, visų svarbiausia, balsuoti. Šią teisę JAV jos gavo 1920 m. Laimėjus balsavimo teisę, feminisčių veikla aptilo, bet moterys daug laisviau, nei kada anksčiau, ėmė praktikuoti įvairias profesijas. II-jo pas. karo metu jos žymiai prisidėjo prie karo pastangų sėkmės ir dirbo daugelį darbų, anksčiau skiriamų tik vyrams. Jokia organizacija negynė jų interesų ir jų teisių. Darbo unijos nesidomėjo jų reikalais, nekovojo už lygias galimybes su vyrais ir jos gaudavo mažiausiai apmokamus darbus.

Kai karui pasibaigus vyrai grįžo į fabrikus ir įmones, moterys metė savo darbus ir ėmėsi savo tradicinių užsiėmimų šeimose. Praėjusio dešimtmečio pradžioje pasirodžiusi eilė moterų būklę nagrinėjančių knygų susilaukė didelio moterų dėmesio ir karšto į jose keliamus klausimus atsiliepimo. Tada Moterų judėjimas ir ėmė plisti. Iš pradžių tebuvo diskutuojama privačiai, bet 1966 m. buvo sudaryta seniausia ir didžiausia to judėjimo organizacija – Moterų tautinė organizacija, – kuri pasiskelbė „pasiryžusi tvirtinti, kad moterys, pirmiausia ir svarbiausia, yra žmogiškos būtybės, kurios, kaip ir visi kiti mūsų visuomenės nariai, turi turėti progą išvystyti savo pilnutinį žmogišką potencialą“. Jos valdyba (į kurią įėjo ir vyrai) pradėjo viešai rūpintis ir reikalauti moterims lygių teisių. Ji patapo visas JAV moteris apimančia organizacija, besirūpinančia iškovoti lygias darbo galimybes moterims ir praveisti lygių teisių Konstitucijos papildymą.

Kadangi Moterų judėjimas apima daug sričių ir problemų, iškyla ginčai dėl pirmumo savo tikslų besiekiant. Moterų judėjimas kovoja prieš uzurpavimą daugelio prielaidų, turinčių amerikiečių visuomenėje pagrindinę reikšmę ir kovoja ne tik viešai, įvairiose institucijose, bet ir privačiai, psichologiniam lygyje. Vieni tų iššūkių yra svarbesni ir turi platesnę reikšmę nei kiti, kurie vėliau gali pasirodyti nereikšmingi. To nepaisant, kaikurie klausimai tebėra nuolat moterų diskutuojami. Problemos, liečiančios moterų darbo klausimą, kelia didžiausią jų dėmesį. Moterims lygaus atlyginimo reikalavimai randa plačiausią jų pritarimą. Juos seka lygių galimybių moterims reikalavimai, kas reiškia steigimą profesinių mokyklų ir darbo apmokymo kursų moterims lygiomis su vyrais. Valdžios pritarimas tiems reikalavimams matomas atatinamų potvarkių išleidimu ir visoms švietimo įstaigoms nurodymu duoti lygias galimybes ar sudaryti

atatinamus planus, kurie įgalintų tas priemones greitai įvykdyti.

Moteris plačiai reiškiasi kaip žmona ir motina. Iš tikrųjų, šeimos vaidmuo, kaip visuomenės padalinio, nūdien nėra dar tinkamai suprastas, ir dalis sunkumų glūdi moterų naujuose reikalavimuose, kurie, atrodo, susiję su privačiais klausimais, nors tikrumoje jie kyla iš socialinių pakitimų už šeimos ribų. Tinkamas moters vaidmuo, ryšium su jos vyru ir vaikais, yra svarbiausias šių dienų moterų svarstymų ir persvarstymų objektas.

Žiūrint į jos, kaip žmonos, paskirtį, dabar keliama tokie klausimai: ar moteris turi save laikyti savo vyro ramsčiu? Ar jos pašaukimas yra visad būti pirmąja pagalbininke? Ar šeimos santykiai su bendruomene turi būti palaikomi per vyrą, tuo tarpu kai žmonos veikla, ribojama šeima, ar gali reikštis labdarystės ir laisvalaikio draugijose? Jeigu ne, tai kaip pareigos ir prievolės turi būti paskirstytos?

Kiti santuokos išipareigojimai liečia lytinius santykius. Ar čia tebegalioja tradiciniai papročiai? Ar lytiniai patyrimai už santuokos ribų ją praturtina ar sugriauna, ir ar moteris gali juos laisvai praktikuoti kaip vyrai? Ar naudingi ir patartini mažiau formalūs santykiai kartu gyvenant? Ar tokiose santuokose gimę vaikai gali būti veiksmingai auginami lesbiniai nusiutekusių moterų?

Ginčai apie moters, kaip žmonos, vaidmenį lengvai pereina į klausimą apie motinos vaidmenį. Ar vaikai turi būti auginami tik motinos ar taip pat rūpintis jais turi ir tėvas? Jeigu taip, tai nuo kada, ar nuo pat vaiko gimimo? Ar vaikų priežiūros galimybės už namų ribų yra naudingos ar žalingos? Ar motinų pakaitalų naudojimas turi būti skatinamas ir, jeigu taip, ar auklėtojų gausumas yra išmintingas? Kaip su vieno tėvo ir vienos motinos šeimom? Jeigu moterys ar poros pasiryžta neturėti vaikų, ar jų gyvenimas bus prasmingas kaip tėvų, ar gali pasireikšti psichologiniai sunkumai?

Mažumų grupių moterų laikysena yra kitas veiksnys, sudarąs Moterų judėjimo įvairumą. Juodos moterys ypatingai susirūpinusios išryškinti savo būklę. Ar jos turi remti juodųjų vyrų pastangas laimėti pilną lygybę pirma nei jos išsikovojo savo pačių teises? Juodųjų moterų nuomonių skirtumai yra daug didesni nei tarp baltųjų. Jų tarpe netgi yra sąmoningai reikalaujančių daugpatystės atgaivinimo pagal Afrikos genčių papročius. Tokie labai skirtingi reagavimai rodo, kad baltųjų moterų pasirinkimai ir sprendimai yra daug painesni nei baltųjų moterų. Čia dar daro įtaką pernelyg didelis nuosimtis nepalankiose sąlygose gyvenančių juodųjų (atlyginimų, darbo gavimo ir išsimokslinimo atžvilgiais) tai tolydžio juos spaudžia, ir dar labiau jų moteris, kurios turi auklėti jaunąją kartą. Nenuostabu, kad rasinė nelygybė susijusi su ūkiniais sunkumais joms labiau apeina nei moterų judėjimo reikalavimai. Bet, kartu su tuo, juodosios moterys supranta savo būklę, nes už darbą gauna žemesnius atlyginimus ir mažiau turi profesinio pasiruošimo gali-

mybių. Moterų judėjimas yra įsipareigojęs panaikinti šį iššaknijusį neteisingumą.

Amžiaus skirtumas yra kitas veiksnys sudaręs daug painiavos. Senesnių moterų gyvenimo būdas susiklostė tuo metu kai tradiciniai papročiai buvo mažiau ginčijami ir buvo priimta, kad santuoka ir motinystė yra jų brandaus amžiaus tikslas. Nors dabar daugelis jų dirba, savo darbą jos laiko antraeiliu ir šalutiniu atsižvelgiant į jų vyrų darbus, ar į jų, kaip šeiminių, vaidmenį. Tačiau jaunos moterys vis labiau ir labiau žiūri į ateitį, apimančią darbą už namų, todėl jos savo gyvenimą planuoja skirtingai. Keičiasi jų išsimokslinimo programa, nes nuolatinio darbo pramatomas reikalauja ankstybo profesinio pasiruošimo. Tai reiškia, kad moterų išsimokslinimas vis labiau panašėja į vyrų. Be to, ryžtas pastoviai dirbti vis labiau pažeidžia seną dėsni, kad santuokos partnerio pasirinkimas yra moters gyvenimo svarbiausias sprendimas. Moters padėtis automatiškai nepriklauso nuo jos vyro padėties, nes jos turimas darbas, kurį ji, tikriausia, pasilaikys, jai leidžia apspręsti savo padėtį.

Visa tai rodo, netik judėjimo keliamų problemų naujumą, bet, kas svarbiausia, rodo plačiai paplitusį įvairių sričių tradicijų neigimą. Tas ginčijimas iškilo savaimingai, kai tradicinės pažiūros pasirodė nebetinkančios naujiems reikalavimams. Tuo būdu Moterų judėjimas yra esminis reagavimas į griežtus socialinius, ūkinius ir kultūrinius pakitimus, kurie jau įvyko ar dar tebevyksta. Judėjimo gyvybingumas priklauso nuo jo sugebėjimo reaguoti į tuos pagrindinius dabartinio gyvenimo pakitimus, tiek socialinius, tiek asmeninius. Tuo būdu pakitimai, įvykę moters darbo srityje, gali būti suprasti tik ilgalaikės ūkinės krypties kontekste. Visoje istorijos eigoje moterys dirbo, bet, paprastai, jos dirbo šeimoje, kuri veikė kaip ūkinis vienetas. Naminis verslas ir žemės ūkio darbai yra būdingi jų pavyzdžiai. Toks darbas jų neatitraukė nuo jų vaikų. Dažniausia jų vaikai dirbo kartu ir taip pasiruošdavo suaugusio gyvenimui.

Prieš du šimtus metų įsigalėjusi fabrių sistema panaikino senąją šeimos darbų tvarką. Mažai šeimų tegalėjo išsilaikyti iš vyro uždarbio, tad dirbanti žmona ir motina nėra naujas dalykas. Tačiau darbo iš namų perkėlimas sudarė vis didėjančią įtampą ir vertė moteris pasirinkti. Jų uždarbis reikalingas šeimai išlaikyti, tačiau norint jį gauti, jom reikia palikti vaikus, kuriems išlaikyti reikalingas tas uždarbis. Per pastaruosius du dešimtmečius jos tai darė vis didėjančia srove: 50% moterų su paaugliais vaikais ėjo dirbti. Dauguma jų tai darė besivadovaudamos ūkiniais poreikiais. 16 milijonų moterų JAV-se savo uždarbiu padeda išlaikyti šeimas virš skurdo lygio. 1970 m. surašymu, 6 milijonai moterų laikomos šeimų galvomis. Nuo 1970 m. trečdalis ištekėjusių 20-24 m. amžiaus moterų su mažais vaikais dirbo. Taip yra ne vien dėl reikalo ištekėjusioms moterims užsidirbti, bet ir dėl jų darbo paklausos. Toji moterų darbo paklausa yra tokia didelė, kad nesitikima greit jokios permainos.

Ekonominė padėtis, galinti moterims teikti atlyginamą darbą už šeimos ribų, aišku, įtempia šeimos santykius, paremtus žmonos ir motinos buvimu namie. Moterų judėjimo pastangos sumažinti motinos ir šeiminių pareigas namie ir ją paremti reikalaujant steigti vaikų priežiūros centrus, parodo to judėjimo atliepi į susidariusią neatidėliotiną būklę. Kadangi ši būklė paliečia daugelį milijonų moterų, kurios jokių



S. KRASAUSKAS

ILIUSTRACIJA

būdu nepasireiškė judėjimo rėmėjomis, Moterų judėjimo iniciatyva šioje srityje rodo kaip naudinga pažinti judėjimo rūpesčius ir programas, norint pilnai suprasti socialines sąlygas.

Moterų judėjimas taip pat iškėlė reikalingą peržiūrėti vyrų nustatytus protines sveikatos ar normalumo dėsnius. Ar juos nustatant reikia vaduotis prigimtais biologiniais faktoriais, ar "normalumas" yra socialinio treniravimo ir patyrimo išdava. Ar jis yra žmogaus sukurta, ir todėl gali būti keičiamas, ar jį nekintamas ir turi būti surastas prigimtoje teisėje. Daugelis tyrinėtojų laiko jį turint abiejų elementų. Moterų judėjimas čia pabrėžia socialinio treniravimo vaidmenį. Jis siekia asmeniui suteikti didesnę atsakomybę ir kontrolę jos ar jo gyvenimui, pasiekiamą per protingą sąsają su aplinkuma. Tuo tarpu kai praeityje moterys buvo laikomos turinčios ypatingus gabumus ir nesugebėjimus, ypatingus būdingumus ir ypatingus ribo-

tumus. M. judėjimas pasisako tikįs pagrindine moterų ir vyrų talentų, protinių sugebėjimų ir charakterių lygybe. Toji lygybė nereiškia tapatybės. Neigdamas lyčių šabloniškumus, jis konstatuoja asmeninį vyrų ir moterų įvairumą. Jis skelbia, kad moterų gyvenimas, jų jausmai ir tikslai yra lygiai svarbūs ir reikšmingi kaip ir vyrų.

Prie šio teigimo reikia sustoti, nes kaip tik čia iškyla ginčai tarp Moterų judėjimo ir tradicinės psichiatrinės teorijos. Ši pastaroji moteris laiko "antrosios lyties" narėmis. Vyro vaidmuo laikomas pirmaujančiu, o moterų papildomu. Moterų psichologija suvokiama kaip pagalbinė. Moterų judėjimas tvirtina, kad tokia pažiūra esanti paremta vyrų patirtimi ir laikysena. Esą moterų netik psichologiniai sunkumai matuojami vyrų normomis, bet ir gydymas taikomas pagal normalumo aptarimą, ne moterims įgimto, o kilusio iš vyrų patirties. Tuo būdu moteriškos normos priskiriamos moterims besivaduojuojant išoriniu požiūriu,

įgytu besiremiant skirtingu nuo moterų patyrimu. Judėjimas tų normų nelaiko atatinčiom tikrovę. Kaip pavyzdį jis nurodo ištekęsusių moterų darbą už šeimos ribų. Dabar jų darbas ne šeimose panašėja į vyrų ir laikomas normaliu.

Kita susidūrimų sritis tarp nurodymų moterims apie jų tradicinį vaidmenį ir dabartinės tikrovės patirtį liečia moteris, pasiryžusias dirbti pilnas valandas tose srityse, kuriose jos kompetingos, t.y. kur jos yra profesionalės. Jos irgi beveik visad laiko save santuokos partnerėmis, atsakingomis už šeimos gerbuvį ir namų tvarką. Pasišvėsdamos savo profesijai pasaulyje, kuriame skaitlinga šeima tėra praeities dalykas, o naminė pagalba baigia išnykti (du palyginti nauji faktai), jos turi sunkų pasirinkimą: kam pirmenybė – šeimai ar profesijai? Nenuostabu, kad, vis didėja skaičius profesionalių moterų, kurios ryžtasi netekėti ar ištekęsios neturėti vaikų. Tai mus priveda prie kito pakitimo fakto, kuris giliai paliečia dabartinę moterų būklę: galimybę pasirinkti kada turėti ir, iš viso, ar turėti vaikų. Ji nepaprastai padidėjo atsiradus naujiems būdams išvengti neštumo. Sumažėjęs gimimų skaičius, sujungtas su vis ilgėjančiu moters amžium, labai sutrumpino vaikams auginti skirtą laiką. Tai smarkiai pakeitė moterų gyvenimo būdą, leidžiantį joms grįžti į darbą teturint trisdešimt ar netgi dvidešimt metų amžiaus. Kokių padarinių turėjo moterų tapatybei tas staigus užsiėmimo pakeitimas: iš darbo grįžimas namo ir vėl grįžimas į darbą. Judėjimo teigimu, tai griaua seną tvirtinimą, kad kiekvienos moters svarbiausias vaidmuo – motinystė. Nors dauguma moterų džiaugiasi savo motinyste, tačiau nūdien jos nebėra jį laikyti normuojančia patirtimi, nustatančia jų gyvenimo vertę. Dabar daugelis moterų, socialinių pakitimų paliestų, yra įsitikinusios, kad tradicinis moters vaidmens aptarimas nepakankamas, o daugelis kitų jaučia, kad jis esąs žalojantis ir iškreipiantis. Ta prasme Moterų judėjimas pasisakė neigiamai ir protestavo, tvirtindamas, kad praeities normos nūdien esančios negyvenimiškos. Toms gi, kurios patenkintos esama būkle, tokie pareiškimai atrodo nieku neparemti ir atgrasą moteris nuo santuokos ir motinystės. Jos kaltina Moterų judėjimą noru vyrų vyravimą pakeisti moterų vyravimu. Šis gi ginasis tokio noro neturįs ir negalvojęs apie moterų dominavimą vyrams.

Sociologų tyrimai rodo, kad santuokos su dirbančia žmona, nors kartais sudaro didesnių įtampų nei tos, kur žmona nedirba, vistiek jose pasiekama didesnio sugyvenimo ir laimės tarp sutuoktinių. Šiaip ar taip, dirbanti žmona ir motina dabar jau yra įprastas dalykas ir laikomas normalia, plačiai priimta moteriško vaidmens apraiška.

Laimėjusios galimybę pačios išlaikyti save, viengungės moterys įsigijo labai didelę nepriklausomybę ir, tuo pačiu, laisvę pasirinkti sau vyrą, susilaikyti nuo vedybų ar išsiskirti, jeigu santuoka patampa skausminga.

Reikalas motinoms išeiti iš namų į darbą, kai jų uždarbis reikalingas šeimos išlaikymui, yra ne tik sunkenybė savyje, bet ir sudaro platesnę problemą, o tai būtent, šeimos izoliavimą nuo platesnės veiklos. Išskyrimas duoną uždirbančio tėvo iš veiksmingo vaikų auginimo vaidmens, kaip matomo pavyzdžio ir aktyvaus mokytojo ir sudrausmintoj, dažnai nevertinamas. Sociologai, tyrinėję tą problemą, mato tokias negeroves: 1. Dirbąs vyras izoliuojasi nuo žmonos ir vaikų, 2. Jauni vaikai izoliuojasi nuo tėvų ir kitų su-

I. BINDLERAITĖ

OBELIS



augusių pasaulio, 3. Vyksta rezidencinis izoliavimas nuo skirtingos socialinės, etninės, religinės ar rasinės kilmės asmenų, 4. Šeimos izoliuojasi nuo giminių ir kaimynų. Studija daro tokią išvadą: Tėvai nesiryžta įsitraukti į savo vaikų gyvenimo akiratį. Jauni vaikai ir paaugliai auga be subrendusių asmenų pavyzdžių teikiamos naudos. Vaikai lieka nesusipažinę su apmokamo darbo pasauliu. Tėvus vis dažniau pakeičia trys kiti socialiniai veiksniai: mokykla, bendramėčiai ir televizija.

Moterų judėjimas remia pastangas nugaltėti šeimos izoliavimąsi ir sumegzti ryšį su kitais suaugusiais. Taip pat siekia tinkamų vaikų centrų išplėtimo. Iš tikrųjų, ten kur šeimų pajamos išgali apmokėti už vaikų darželiuose ir žaidimų aikštelėse priežiūrą, ten gausu vaikų. Todėl patariama, kad į pastangas įjungti suaugusius (ne motinas) į aktyvią ir nuolatinę vaikų priežiūros tarnybą būtų žiūrima ne kaip į kėsiniimąsi pakeisti motinas, bet kaip į pagalbą joms atlikti socialines pareigas. Moterų judėjimas pabrėžia vaikų auklėjimo susocialinimo reikšmę bendruomenei ir įieško platesnės amerikiečių visuomenės dalyvavimo.

Baigiant, reikia pažymėti, kad 1960 m. prasidėjęs Moterų judėjimas jau pats savaime buvo iššūkis daugeliui psichologinių prielaidų moterų atžvilgiu. Daug kas jį laikė papildiniu tuo metu pradėjusių siausti kitų maištavimų, kaip pvz., negrų reikalavusių pilietinių teisių ar abiejų lyčių jaunuolių, kėlusių triukšmą universitetuose. Tuo metu pažiūros į moteris ir į jų socialinio teisingumo reikalavimus, buvo žymiai pakitusios. Ypatingai pasikeitė pažiūros į tradicinį moters vaidmenį, o dabar jos pakito ir visais kitais atžvilgiais. Ką tai gali reikšti ateities abiejų lyčių santykiams, negalima pramatyti, tačiau, kaip kaikurios moterų veikėjos tvirtina, tas patirties panašumas nesumažinsias jų lytinio patrauklumo. Moterų judėjimo atstovės yra įsitikinusios, kad moterų naujas darbinis vaidmuo ir jų padidėjusi nepriklausomybė jas įgalina daug laisviau pasirinkti savo meilės objektą.

Taip pat yra akivaizdus moters darbo vaidmens pakitimų poveikis motinos ir vaiko santykiuose. Čia irgi pramatymai kaip tie pakitimai atsilieps į vaikų auginimą ateityje, tegali būti tik spėliojimais. Moterų judėjimas pažymi, kad, jam atrodo, jog šeimos susiaurėjimas iki vieno iš tėvų esančio namie ir, dažniausia, nesant kitų suaugusių pastoviai rūpintis vaikų priežiūra, yra pasiekęs savo viršūnę. Taip pat jam atrodo, kad tėvo įsijungimas, sąveika kitų giminių ar suaugusių ir vaikų priežiūra už šeimos ribų, laikui bėgant, pataps vis didesnė. Tai sumažins motinos ir vaiko ryšių glaudumą, kuris dabar būdingas amerikiečių gyvenimui.

Žiūrint į pačių moterų savigarbą, atrodo, kad jos išgyvena didėjančių lūkesčių revoliuciją. Dabartinės studentės reikalauja daug didesnio profesinio pasiruošimo nei bet kada anksčiau. Be to, dabar jų yra žymiai daugiau. Posūkis į vėlesnę motinystę ir į mažesnių vaikų skaičių, kartu su jų ilgesniu amžium, reiškia, kad jos turės daugiau laiko ir energijos veiklai už šeimos ribų. Tačiau dabartinė karta nepatenkinta, matydama save kopijuojant vyrų patirtį ir atliekant vyrų vaidmenis. Moterys vis labiau siekia susikurti naują savo autoportretą. Tuo būdu Moterų judėjimas geriausia suprantamas kaip atsakas į gilius amerikiečių visuomenės pakitimus. Galutinėje išdavoje, jis siekia, kad moterų gyvenimas savo svarba prilygtų vyrų gyvenimui, jom pačiom ir visuomenei.



M. B. STANKŪNIENĖ

ORCHIDĖJOS



ORCHIDĖJOS

*Orchidėjos apipynė
pilką medį tylų.
Rateliu susikabinę
sako: "Tave myliu."*

*Švelnutėliai, lyg iš šydų
žiedlapiai pabalę
šypsosi visiems praeinant
takeliu pro šalį.*

Birutė Vytienė

TEATRAS JAPONIJOJE

AVA SAUDARGIENĖ

Klasikinis teatras

Tokyo Kabuki yra didžiausias Japonijos klasikinių teatrų; kiti du yra No drama ir Bunraku — marijonečių teatras. Modernus mechanizmas ir trijų dimensijų dekoracijos didžiulę Kabuki sceną paverčia vienu momentu žydinčiu vyšnių sodu dekoruotu japoniškais tilteliais ir mažutėmis pagodomis, kitu momentu scena pavirsta banguojančia jūra, ar demonų valdomais rūmais.

Hanamiči, gėlių takas — ilga, platforma— jungia sceną su auditorija, juo ateina choro procesija, puošnūs aktoriai ir šokančios geišos. Publika juos sveikina didelėmis ovacijomis.

Garsų efektai imponuoja. Prieš uždangos pakilimą pliauškinama Hyōšigi lazdelėmis. Jų malonus, augštas tembras atkreipia publikos dėmesį į sceną. Veiksmo metu degančių rūmų traškėjimas, perkūnija, jūros bangų ošimas, kaip ir kiti gamtos garsai, priartina legendos fantaziją prie realybės.

Klasikiniame teatre daug šokių ir mimikos; ir kalbos nemokant siužetas suprantamas, nors nevisad pagauama jo esmė.

No, Kabuki ir Bunraku, seniausi Japonijos teatrai, vaizduoja krašto praeitį ir papročius, iškelia rytų kultūros specifines vertybes. Sunku vakariečiui suprasti japonų tautinį, galima sakyti rasinį, specifiškumą, kurį ir iki šiol išreiškia tradicinis kimono. Šilkinis kimono, japoniško gyvenimo ir tautos moralės simbolis, apsupa grakštų japonės kūna kilnumo aureole, nežiūrint kokia jos socialinė būklė bebūtų. Kaligrafiški užrašai, nieko nesaką europiečiui, japonui yra laimės laidas; šilkinės juostos su dailiais piešiniais kabinamos prie durų, ant sienų ir languose, kaip lemtingi, gerbūvi užtikrinantys burtai, ar kaip apsauga nuo pikto demonų. Tas subtilus, vakariečiui svetimas specifiškumas sudaro japonų klasikinio teatro esmę.

Vaidinimas Kabuki teatre prasidėjo 5 val. pasibaigė vidunaktį. Salę užpildė apie du tūkst. žiūrojų. Pertraukos metu žiūrovai valgo atsineštus ryžius. Tarp publikos vaikšto aktorių žmonos ir gražios geišos demonstruodamos puikius kimono, apjuostus plačiomis juostomis, ant kurių išpiešti vaizdai iš vaidinimo.

Kai lazdelių pliauškinimas suintensyvėjo, pakilo uždanga ir atsidengė egzotiški vaizdai.

Klasikinėje dramoje vyrai vaidina ir moterų roles, o jauni berniukai imperatorių. No dramos aktoriai dėvi maskas, o Kabuki teatre aktorių veidai išdažyti balta kreida; ryškūs juodų linijų bruožai ir lūpų raudonas taškas baltą veidą paverčia groteskine maske.

Klasikinis teatras senas, kaip japoniškos legendos ir tradicijos. Kabuki ir No teatro užuomazga esą Uzume šokiai, sukurti pasaulio atsiradimo pradžioje. Dievė Saulė supykusi ant išdykusio, neklusnaus brolio užsidarė urve ir įėjimą užvertė didžiule uola. Tamsa apgaubė visatą. Susirūpinę dievai maldavo ją išeiti,

bet rūsti Saulė nesirodė. Tada vienas dievų apsinuoginęs ir šokęs ant "garsų lentelės", išgaudamas keistus garsus. Dievai stebėdami jo demonišką šokį nesitvėrė juoku. Pagauta smalsumo Saulė atvertė uolą ir išėjo pasižiūrėti ko juokiasi dievai. Pamačiusi komišką šokį ir ji pati prasijuokė. Nušvito visas pasaulis, atsirado gyvybė. Dievai iš džiaugsmo, Saulės garbei sukūrė Uzume šokį. Religija ir erotika sudarė jo esmę.

Uzume šokiai, adoptuoti Kabuki, buvo Kagura ir Gigaku. Kagura šokamas Šintu šventovėse supykusios deivės suraminimui, o Gigaku Budos švenčių metu.

Originalioj formoj Gigaku, atėjęs su budizmu iš Korejos, vaizdavo liūtą gulintį prie miegančio Budos kojų. Nors Japonijoje liūtas nežinomas, bet su budizmu priimtas, kaip iš Indijos kilusio Budos sargo simbolis.

10 a. Japoniją infiltravo kiniečių mokslininkai ir atnešė savo religiją, mokslą ir meną. Išišknijo rašyba su kiniečių vaizdų kompleksais, kuriuos Japonija pasisavinus suprastino ir praturtino. Kinietiškos kilmės žodžiai pavartoti meno vertybių sąvokoms išreikšti. Taip atsirado "Kabusu" — dainuoti ir šokti, keliaujančių Miko šokėjų menui apibūdinti. Miko šokėjų, šokančių šventovėse, parkuose ir paupiuose moralė buvo labai žema, tat ir "Kabusu" turėjo tokią prasmę. Vėliau, erotinės Miko dramos meninė vertė pakilo prie šokių prijungus deklamacijas ir mimiką. Nauja vaidybinė kryptis, prie "Kabu" pridėjus japonišką žodį "Ki" — menas, gavo vardą "Kabuki" — dainos ir šokio menas, ir labai išpopuliarėjo. Bet erotizmo Kabuki nepanaikino ir šokėjų moralės nepakėlė. Priėjo prie to, kad šokis teatre buvo uždraustas.

Uzume šokių repertuarą papildė Bugaku, tradicinis kiniečių šokis. Draminį Bugaku šoka dvi grupės: 37 šokėjai raudonais kimono ir kita grupė 24 šokėjų — žaliais. Šokėjai ateina į sceną Hanamiči taku. Jie vaizduoja slibiną, ar kovą jietimis.

Budizmo įtakoje Uzume šokiai įgavo iškilmingą žingsnį, plačius, stiprius judesius ir geometrinę formaciją, o Kabuki ir No drama juos sudramino.

Charakteringas sudraminimo pavyzdys yra Dengaku, ryžių sodinimo ir derliaus šokis, Kabuki sudramintas: žiaurus didikas Takatoki, tarną, nusikaltusį numylėto sūniuko užmušimu, pasmerkia mirčiai. Bet skirtą dieną yra Hojo — prosenelių pagerbimo šventė ir egzekucija negali būti įvykdyta. Rūstus Takatoki švenčia mėnulio šventę ir bando nuslopinti savo nepasitenkinimą gerdamas ir gėrėdamasis gražios geišos šokiais. Staiga rūmuose užgęsta šviesos. Tarnai ir geišos išbėgioja. Pasilikusį vieną Takatoki aplanko Tengu — demonai. Jie užburio piktą didiką ir moko šokti Dengaku.

Pradžioje demonai šoka lėtai, ritmiškai. Bet kuo toliau, tuo greičiau sukas, stumdo, mēto žiaurų didiką. Pagaliau kvatodami demonišku juoku išbėga, palikę

nukankintą, atgailaujantį didiką.

Panašiai buvo sudramintas ir vulgarishkas Sarugaku, religijos ir erotizmo išraiškos šokis, kuris vėliau, pasisavinęs imperatoriaus rūmų įgavo kilnumo ir stilin-gumo.

Klasikinė No drama adoptavusi Uzume šokius atsi-sakė primityvaus vulgarizmo ir šokį sujungė su mimi-ka. 17 a. No drama pasiekė labai augšto meniško lygio, pasisavinusi ceremoninio ritualo stilių, bet tuo metu No dramą pasisavino didikai-samurajai ir No drama buvo uždrausta miesčionims. No tapo diduomenės teatru, o jo aktoriai didžiai gerbiami, privilegijuoti, didikų titulais apdovanojami.

No teatras skyrėsi nuo kitų. Tai namas-scena su sodu kur renkasi publika. Ypatingas dėmesys skiria-mas dekoracijai. Šilko brokados kimono puošiamas auksu ir sidabru, kojos apautos tradicinėm baltom ko-jinėm, kaukės meniškai išbaigtos. Išgalėjo preciziški, ekonomiškai judesiai su ypatinga reikšme, pav. vienas žingsnis — ilga kelionė, rankos pakėlimas — verksmas, trumpas galvos judesys — neigimas. Judesio simbolika

NO DRAMOS 13 AMŽ. KARŽYGE — TOMOS GOZEN



apipavidalino dramos veiksmą.

No drama skirstoma į penkias sritis: Šin — dievų, Nan — vyrų, Nyo — moterų, Kyo — išprotėjimo ir Ki — demonų.

Klasikinės No dramos, kurių nuo viduramžių iš-likę apie 250, sprendžia gyvenimo ir mirties esmę, pasaulio nepastovumą, Budos galybę, žudymo, paleis-tuvystės ir kitas didžiąsias nuodėmes budizmo filoso-fijos šviesoje.

Mėgiamiausias vaidmuo — kario šmėkla, kuri su-grižta į žemę ir prašo gyvuosius už jį melstis, nes tik malda gali atpirkti nuodėmes papildytas ant žemės ir užtikrinti amžiną gyvenimą.

No vaidinimas dažnai buvo pajavirinamas satyri-niu šokių Kyogen, pajuokiančiu didikus. Kol No dra-ma buvo rodoma viešai prie šventovių, miesčionys nebaudžiami galėjo pasijuokti iš samurajų; bet visada satyros finale vis dėl to laimėtoju išeidavo didikas.

17 a. populiarumo įgijo Bunraku — marionečių teatras, kuris išsivystė iš No dramos ir Kabuki. Iš tikrųjų Bunraku išsiplėtė 19 a. pabaigoje. Lėlė, kaip vaikų žaistas, buvo importuota iš Kinijos 9 a., bet karingi japonai į lėlę žiūrėjo su panieka, kaip ir į kiek-vieną svetimą dalyką.

Marionečių teatro programą sudarė dramos paim-tos iš Kabuki. Konvulsyvūs lėlių judesiai japonams patiko. Ypač Bunraku išdidiems samurajams. Edo (Tokyo) vystėsi karinga marionečių dramos rūšis, o Osaki ir Kyota plėtė lyrinę dramos formą. Pagaliau lėlių manipuliacija tiek išstobulėjo, kad lėlės ne tik at-liko sudėtingus judesius, bet ir keitė veido išraišką. Subtili, išpūdinga lėlių išraiška iškėlė lėles į gyvų aktorių lygį.

Tarp Bunraku ir Kabuki susidarė artimas ryšys. Kabuki skolinosi dramas iš Bunraku, o 18 a. Kabuki pasiekus augšto meninio lygio, lėlių teatras ėmė sko-lintis dramas iš Kabuki.

Kai No dramą pasisavino didikai, Kabuki ir toliau buvo ištikimas liaudies šokių tradicijoms, kurias 16 a. sustiprino erotinių šokių kūrėjas O-Kuni, šokdama at-viruose parkuose ir prie upių. Natūralumas ir vulgariz-mas tiek žavėjo žiūrovus, kad O-Kuni populiarumas peraugo visas proporcijas. Žymūs rašytojai kūrė jai komiškus, erotinius epizodus — Sarugaku, kuriuos O-Kuni išreikšdavo šokiu ir mimika. Kabuki tuoj pasisavino populiarių Sarugaku, bet jis buvo tiek amo-ralus, kad 17 a. pradžioje Kabuki buvo uždarytas im-peratoriaus įsakymu.

19 a. Kabuki atgaivinus buvo leista vaidinti tik vy-rams. Iš to išaugo homoseksualizmas. Vos praėjus 25 metams uždrausta jauniems vyrams vaidinti, uždrausti šokiai, palikta tik mimika ir drama. To pasekoje vyres-ni, prityrę aktoriai pavertė Kabuki augšto meninio ly-gio teatru. Vulgarishkas O-Kuni šokis, šimtą metų valdęs japonų sceną, virto spalvinga drama. Imperato-rius norėdamas įsiteikti miestiečiams grąžino šokį į sceną, leido atidaryti restoranus, naktinius klubus. Prasidėjo Genroku — Japonijos renesanso periodas. Iškiilo individo reikšmė, sunyko neribotas samurajų nrašanās. Religijai pastojus kelią realioms moks-lams, išpopuliarėjo japonų ir kiniečių klasikų studijos. Pakilo meno pajutimas, teatras suklestėjo. Imperato-rius protegavo Kugaku, samurajai No dramą, o mies-čionys Kabuki ir Bunraku. 7 a. muzikinių pasakojimų įtakoje sukurtas klasiškas epas, Heiko Monogatari — Taira ir Minamoto giminės kilimas ir žlugimas, iš ku-rio 48 didikų tomų klasiškinis teatras ėmė siužetą,



KOBUKI

pabrėžiantį pagrindinius japonų tautos bruožus — pagarbą jėgai ir užuojautą silpnam.

Žymiausias Genroku eros dramaturgas. Chikamatsu Monzaemon, vadinamas Japonijos Šekspyru.

Santykiai tarp teatro ir dramaturgo buvo nepalančius dramaturgui. Teatras nesiskaitė su autorium, su jo kūriniu darė ką norėjo, o publika domėjosi iškiliais aktoriais, ne drama. Tuo nepatenkintas Chikamatsu pasitraukė iš Kabuki ir perėjo į Bunraku, lėlių teatrą, kur kūrė visiškoje laisvėje. Jo dramų herojai: fermeriai, miestiečiai, kurtizanės, amatininkai, riteriai, kartais imperatorius. Herojai buvo paprasti, geri žmonės, imperatorius nustojęs dieviškumo, o samurajai — jėgos. Ir šiandien jo dramos populiarios, kur sprendžiami žmogaus gyvenimo konfliktai, kylantys iš žmogaus prigimties, kur triumfuoja gėris.

Pereitame šimtmeityje japonai labiausiai mėgo karškas dramas su fantastiniu legendų ir istorinių įvykių siužetu. Jose dominavo galybė, jėga ir aistra.

Geri charakteriai klasikinėje dramoje yra gražūs, drąsūs, gailestingi, silpnų ir nuskriaustų globėjai. Finales jie nugalėję priešą atstovaujantį blogį. Žemos kilmės herojai, pasižymėję gerais darbais, apdovanojami samurajų titulais, privilegijuojami.

Moteries klasikinėje dramoje pavaizduota narsi, stiprios valios, lojali ir klusni tėvui ir vyrui. Susidėjusių aplinkybių persekiojama, išgelbstima dramų herojaus.

Blogas charakteris vaizduojamas žiaurus, groteskiškai bjaurus; už blogį nužudomas, bet prieš mirtį atgailoja ir susitaiko su savo žudiku — dramų herojumi.

Ypatinę vietą dramoje užėmė geiša-kurtizanė. Genroku eroje geiša iškilo kaip garbingas asmuo: apsišvietusi, maloni, graži, supoetinanti kasdieninį gyve-

nimą. Idealizuoti ir senų žmonių tipai, nes Japonijoje senas amžius laikomas didelėje pagarboje.

Klasikinio teatro finansinė padėtis nelengva. Sunaikiai verčiasi No drama, nes turi neskaitylingą publiką. Tokyo Kabuki turi du didelius teatrus, abu nesunkiai išsilaiko, nes mėgiami japonų ir turistų. Bunraku, marionetių teatras, veikia tik Osakoje, valdžios subsidijuojamas, nes yra populiarus ir tarnauja pritraukti turistams.

Modernus teatras

19 a. antroje pusėje, Meiji eroje imperatorius davė tautai didesnę laisvę; ekonominė būklė pagerėjo, sumažėjo pragorė tarp diduomenės ir prastuolių, pakilo mokslas. Kontakte pirmiausia su Kinija, paskui su Vakarais, prasidėjo modernizacijos procesas teatre. No drama pasiliko ištikima tradicijoms; bet Kabuki, neatsisakiusi tradicijų, nei fantazijos, daugiau suartėjo su realybe.

Nauja teatro rūšis buvo Kengeki — “Kardo teatras”, japoniškas “Western”, sukurtas amerikinio pavyzdžiu. Dramoje dominavo “gero plėšiko” tema, artima samurajų dvasiai.

Kilus nacionaliniam agresyvumui, gimė vadinama “politinė drama”, kuri propogavo socializmo idėjas. 20 a. pradžioje teatras pakrypo į kairę, dažniau ėmė kelti socialinių reformų reikalą.

Šalia politinio teatro atsirado Šinsei Šimpa — Naujas gyvenimas, sumodernintas Kabuki su natūralia vaidyba, kur ir moterys aktorės pradėjo vaidinti. Šinsei tai tiltas tarp klasikinės dramų ir šiandieninio teatro.

Politinio teatro įtakoje susidariusios aktorių unių grupės sukūrė propagandinį teatrą ir suėjo į sąlytį su fabrikų darbininkais. Pablogėjus santykiams su Kinija buvo uždraustas valdžios kritikavimas ir betkokia

politinė propaganda. Teatrams įvesta griežta policijos cenzūra. To pasekoje teatrai susmuko, nustojo rimtumo, virto blogos rūšies melodrama. Pažangesni teatrai persiorganizavo į gryno meno teatrą, siekdami grožio ir vaidybos tobulumo. Karui prasidėjus ir jie užsidarė.

Po pralaimėto Antro Pasaulinio karo Japonija vėl grįžo prie tradicinio teatro su sumažėjusiu klasikinių teatrų skaičiumi. Teatras, kasdieninio gyvenimo būtinybė japono gyvenime, užleido vietą kinui ir muzikiniam reviu. Klasikinio teatro tradicijoms ištikimi pasiliko vyresnioji karta ir meno studentai. Bet ir jiems neužteko No dramos ir Kabuki. Kūrėsi naujas teatras, kuriame dominavo erotika ir realistinis žiaurumas. Aistringos scenos ir sadistinis žiaurumas patenkino japonų publiką. Japoniškas žiaurumas reiškėsi ir klasikinėje dramoje, bet subtiliai: nusikaltęs moralės ar gėrio dėsniams pasidarydavo (scenoje) hara-kiri. O naujame teatre toks nusikaltėlis scenoje nurengiamas ir sadistiškai plakamas.

Šiandieninėje Japonijoje yra dvi teatro rūšys: komercinis teatras ir Šingeki — „naujas teatras“.

Komercinio teatro programoje vakariečių muzikiniai, reviu, modernios verstinės ir japoniškos pjesės, yra pabrėžtinai vakarietiško charakterio, nes skaitoma, kas europiška, yra moderniška. Meniškumo atžvilgiu spektakliai menkaverčiai, žibantys prabanga, erotiniais. Publiką pritraukia ne drama, o „rock music“ aktoriai ir žvaigždės, Hollywood pavyzdžiu.

Japonijai ekonomiškai sustiprėjus ėmė bręsti „naujo teatro“ idėja. Japonija atsistojo lygiomis su Vakarais, atgavo savo tautinį orumą, intelektualai, net ir politiškai ėmė bodėtis vakarietišku erzacu ir kelti tautines japoniškas vertybes, ieškoti jų esmės. Šitą tautinį atbudimą sukrystalizavo Šingeki — modernus teatras, jaunų intelektualų sukurtas.

Tokyo yra šimtai Šingeki spektaklių, nesurištų su jokių veikiančiu teatru. Modernaus teatro aktorių grupės ruošia spektaklius rūsyse, sandėliuose ir kur tik gali rasti tinkamą vietą pastatymui. Juos lanko neskaitylinga intelektualų publika. Repertuaras įvairus: klasikinė drama, muzikiniai, eksperimentinis šokis ir drama. Tai lyg Vakarų eksperimentinis teatras.

Šingeki eina dviem kryptim: viena, atstovaujama dramaturgų, kurie nostalgikiškai jieško įkvėpimo Kabuki ir No dramose, antra — avangardistų, kuriančių visiškai naują japonišką drama groteskinio charakterio. Avangardistai taip pat naudoja klasikinio teatro formą ir ima siužetą iš praeities, groteskiškai išreikšdami šio meto realybę ir besieliskumą.

Populiariausias šiandienis dramaturgas Juro Kara skiria teatrui „šventą teritoriją“ parke ar paupy, kaip kad buvo besikuriant klasikiniam Kabuki ir No, ar šokant O-Kuni. Vaidinant gamtoje, sujungus tradicijas, praeities romantizmą ir legendų fantaziją su realybe, Šingeki drama vaizduoja modernaus gyvenimo absurda ir besieliskumą.

Japonijos klasikinis, groteskiškai absurdiškas socialinis gyvenimas, apsunkintas tradicijų ir modernių idėjų susikirtimu, Vakarų ir Rytų kultūros vertybių skirtumais, rafinuotu modernizmu ir naiviu primityvumu, naujam dramaturgui plačiai atidarė kūrybos erdves, davė naujas perspektyvas. Spręsdami politinį, socialinį ir kultūrinį Japonijos gyvenimą praeities šviesoje, gabiai panaudodami klasikinę dramą ir modernią „rock music“, dramaturgai kuria naują, autentiškai tautinį teatrą.

Iš praeities Japonija semiasi stiprybės,



V. GRUSECKAITE

AVINĖLIAI

ROJAUS PAUKŠTIS

*Rojaus paukštis
Anksti rytą
Tyliai sklėdė
Sparnelius
Ne, ne paukštis,
Tiktai žiedas,
Pavadintas
Jo vardu.
Taip švelniai,
Švelniai pražydo
Darže rytmečio metu*

*Plaštakėlė pasibaidė
Rojaus paukščių
Geltonų,
Paplasnojo, nusileido
Ant žibūčių mėlynų,*

D. Mickutė - Mitkienė

RAUDONA KEPURAITĖ

Raudona šviesa, tarytum nematoma ranka, spusteli automobilio stabdį. Dešinėje gatvės pusėje ant šaligatvio maža mergaitė laukia žalios šviesos praeiviams. Ji apsvilkusi raudonu paltuku ir tokios pat spalvos kepuraitė. Ilga, plati rožinė suknelė beveik siekia žemę. Juodi plaukai, tamsios akys ir gana rusva oda rodo ją nesant europietę. Sunku atspėti, ar ji iš Indijos, ar iš Šiaurės Afrikos. Rankutėse laiko dėžutę, įvyniotą į spalvotą popierių ir perrištą auksiniu kaspinėliu. Tikra raudonkepuraitė, mąstau stebėdama ją. Mokyklinio amžiaus vaikai dabar sėdi klasėse. Turbūt kokia nors speciali šventė jai, kad taip išsipuošus. Vaiko akys rimtai žvelgia į mane.

“Kokia tu graži”, mąstau ir nusišypsojus linktelio jai galva: “labas rytas!” Mergaitės akys paplatėja ir staiga veiduką nušviečia plati šypsena. Ji taip nuširdžiai prasijuokia, kad net eilė baltų dantukų sužiba. “Tu labai graži mergaitė”, kartoju balsu, nors pro motoro užesį ji nieko negalėjo išgirsti. Bet ji tarytum atspėja mano mintis ir vis, į mane žvelgdama, smulkiomis žingsniukais perbėga gatvę. Dar linksmai nusišypso, mosteli man rankute ir dingsta už gatvės kampo.

Raudona šviesa persoka į žalią. Paspaudžiu pedalą ir važiuoju toliau, bet su daug geresne nuotaika.

★ ★ ★

KOLEKCIJA

Vieni renka pašto ženklus. Kiti senas monetas. Dar kiti spalvotus atvirukus ar brangius paveikslus. Mano amerikietis svečias renka tuščias alaus skardines. Per porą savaitių tų skardinių susirenka daug. Sunku bus jas visas vežtis į Ameriką. Taigi vieną dieną, padarę siuntinį, važiuojame į miesto centrinį paštą. Pašto tarnautojas paima paketą, pasveria ir sako, kad persunkus. Tokio svorio neina. Pataria padaryti du lengvesnius. Padavęs muitinės kvitukus nurodo kaip juos užpildyti. Be to reikia pažymėti siuntinėlių vertę.

— Tai tik tuščios alaus skardinės. Visai be vertės. Jos tik kolekcijai, — sakau, — ką rašyti?

— Tuščios skardinės? — tarnautojas galvoja klaidingai išgirdęs.

— Tuščios alaus skardinės. Bevertės, pakartoju, mano svečias jas renka savo kolekcijai.

— Tuščių alaus skardinių kolekcija? — žmogus dar lyg netiki. Ilgai žvelgia į mane tylėdamas, paskui jo žvilgsnis nuklysta pas sekretorę, kuri irgi į mus žiūri, tarytum mes būtume iš Marso. Tarnautojas daugiau nieko nebeklausia, bet jo veide ryškėja gailės. Jis niekaip negali įsivaizduoti, kad pasauly yra žmonių, kurie su tokiais niekais gaišina jam laiką. O man būtų labai įdomu išgirsti, ką jis šį vakarą papasakos savo žmonai?

SUVENYRAS

Vėlyva auksinė rudens saulė malonia šiluma aplieja Capri sala. Turistų dar daug. Ypač Anacapri San Michele vila pilna lankytojų. Prie kelio stovi palapinės. Pirkliai, ant stalų išdėstę prekes, visokiomis kalbomis bando suvilioti pirkėjus. Marguliuoja keramika, stikliniai papuošalai, suvenyrai, skarelės ir visokių spalvų vilnoniai pončo. Jie atrodo tarytum pūkiniai, lengvi, gal iš angoros vilnos nerti? Pagyvenusi vokiečių turistų pora pralenkia mus.

— Hans, ko tu taip skubi? Aš nieko nespėju pamatyti, išgirstu pražilusios ponios skundą. Bet Hansas beveik bėga, bijodamas net pažvelgti į palapinėse kabančias pagundas.

— Hans, ar tu matai kokie gražūs pončo, — šneka iš paskos ponia, vos pasivydama savo vyrą. Vyras neatsisuka, negirdi.

— Hans, palauk, aš noriu nusipirkti pončo!

Šį kartą vyras išgirdo. Kiek sulėtinęs žingsnius, pro petį piktai suniurna.

— O kam tau reikalingas pončo? Kaip tu atrodysi? Ar indijonę nori vaidinti?

— Ne, — lūdnai atsiliepia moteris, — tik norėčiau parsivežti suvenyrą iš Capri salos...

Ir ji pagreitina žingsnius norėdama pasivyti jau gerokai nutolusi Hansą, kuris vėl staiga nieko nebegirdi.

★ ★ ★



J. DANILIAUSKIENĖ
MEDIS

VAIKAS NĖRA MIEGALIS

D. PETRUTYTĖ

Labai lengva suaugusiajam sakyti: vaikas neturi visą laiką painiotis po kojų, jis neprivalo čiupinėti mūsų vertingus daiktus, pagaliau nereikia jam taip daug ir beprasmiškai čiaušketi ir varginti mus nesibaigiančiais savo klausinėjimais. Jo nuomone, daug sveikiau esą vaikui gerai pavalgus ramiai atsigulti ir kuo ilgiau pamiegoti. Kiti tėvai dėl šventos ramybės nutaria išsiųsti vaiką svetur pagyventi ir dažnai net nepagalvoja, kad su šeima jie neturi jokių glaudesnių ryšių ir, kad vaikui bus sunku tenai apsiprasti. Bet dažniausiai, per daug nekvaršindami sau galvos, tėvai pasuka lengviausiu keliu — prievartą paguldami ir užmigdydami vaiką.

Be abejo, kas gali sakyti, kad vaikui miegas nereikalingas, nebūtinai? Bet visai kitas reikalas, kai vaikas migdomas tada, kai jis yra žvalus ir pilnas gyvybės bei veiklaus dėmesio. Vaikas nėra miegalis. Jis miega tiek, kiek jo prigimtis reikalauja. Vienas — ilgiau, kitas — trumpiau. Svarbu, kad vaiko normalaus miego niekas netrukdytų ar kokie nereikalingi netikėtumai jo neišblaškytų. Didelis skirtumas yra tarp normalaus ir dirbtinai išsaukto miego. Stipravaliai suaugusiajam yra lengva įsigoti jaunutį vaiką, kad jisai ir nenorėdamas užmigtų. Šitoji galia, nors nevisada samoningai, bet labai dažnai yra naudojama.

Senaisiais laikais kaimietės moterys ilgam užmigdydavo savo vaikus, pagirdydamos juos aguonų skystimu. Pirmaisiais komunistų okupacijos metais Lietuvoje, raudonarmiečių žmonos irgi girdydavo vaikus kažkokia arbata, kuria pagirdytas vaikas, ir paguldytas aslos viduryje, įsmigodavo po 3-4 valandas. Po to jis dar kurį laiką slampinėdavo irzlus ir mieguistas. Šiandien irgi neretai naudojamos vaikams migdyti gydytojo prirašytos miego tabletės. Teisinama, būk vaikas esąs perveiklus (hyperactive). Kartais tabletės gali būti reikalingos, bet dažnai jos esti panaudojamos sveikai vaikui energijai paraližuoti. Visais laikais, neišskiriant ir šių dienų, ivairiu luomu ir tautybių motinos miego vaiką tada, kai prigimtis to nereikalauja.

Per prievartą migdomi vaikai yra nervingesni už varguomenės vaikus, kurių miegu dažniausiai niekas nesirūpina. Jie pajute nuovargį bet kur pamiega. Todėl prievartinis, kaip imanoma ilgesnis, vaiko migdymas yra ne kas kita, kaip vardan sveikatos patogus nusikratymas vaiku. Daugelis tėvų dažnai net giriasi, kad jie įpratinę savo vaikus labai anksti atsigulti ir dėlto jie esą visą vakarą laisvi. Kąžin ar toks tėvų elgesys yra visai pateisinamas? Yra septynmėčių, aštuonmėčių vaikų, kurie skundžia: dar nemate kaip atrodo dangus naktį.

Auklėti reikiama: atsžvelgti į normalius vaiko plėtos poreikius ir juos patenkinti, ne slopinti.

Vaiko lovytė — modernus kalėjimas

Dabartinės vaikų lovytės yra taip padarytos, kad suaugusiajam būtų patogiu, bet jos visai netinkamos augančio vaiko psichofiziniam poreikams patenkinti. Nežiūrint kaip imantriai bebūtų išgražinta mažojo vaikučio lovytė, vistiek ji yra mažyliui tikras kalėjimas su augstomis grotomis. O kai vaikas tiek paūgėja, kad jau pajėgia laisvai ir savistoviai judėti, tai prie lovytės pritaिसomi odiniai diržai, kuriais vakare paguldytas vaikas yra "prirakinamas", kad išsimiegojęs "nepabėgtų".

Sakysite: o kas čia bloga? Juk visa tai daroma vaiko labui, jo saugumui, kad pabudęs ir bebandydamas iš lovytės išlipti, nesusižeistų. O tokių nelaimingų atsitikimų neretai pasitaiko.

Ar ne akivaizdus įrodymas, kaip stropiai mes rūpinamės vaiko kūnu, visai nekreipdami dėmesio į jo dvasinius poreikius. Užuoat susirūpina, kaip reformuoti vaiko lovytę, kad ji būtų jam maloni poilsio vieta, — mes vaiką įkaliname. O kai jis bando išsilaisvinti, lipdamas per grotas, tai mes apdraizgome jį diržais. Ir visa tai daroma iš meilės vaikui. Tačiau "meilės neužtenka", sako dr. Bruno Bettelheim, "reikia ir išminties".

Pabudęs vaikas negali ramiai gulėti. Jis nori tuojau pradėti veikti, t.y. gyventi. Kaip augalas stiebiasi į šviesą, į saulę, taip ir beatsiskleidžianti, besivystanti žmogaus dvasia, vos kūnui pabudus, tuojau nedelsdama įsuko tiesioginio sąlyčio su aplinka ir su joje esančiais daiktais. Ji neatlaidžiai skatina vaiką nežūrint kliūčių, veržtis į gyvenimą, į laisvę, kur apstu dvasinio ir protinio peno. "Vaikas yra civilizacijos kalnys, kurią suaugusieji kuria savo gerovei ir patogumui", sako Montessori.

Padėkime vaikui — reformuokime jo lovytę

Dabartinė vaiko lovytė, nors mums ir viliojančiai atrodo, vaikui nėra patraukli, nes jona guldamos, paprastai jis rodo nepasitenkinimą, kadangi instinktyviai jaučia būsiąs įkalintas. Iš kur savo pastangomis negalės išsivaduoti. Tatai atsisilepia į vaiko dvasinę plėtrą ir žalingai veikia besiformuojančią asmenybę. Norėdami vaikui gerą pabandykime tuojau atsisądėti dviejų dalykų: dabartinės lovytės ir nelemto įpročio verstį vaiką ilgai miegoti arba pabudus voliotis lovoje. Normaliai vaiko plėtrai reikalingi paprasti daiktai. Sudėtingumas aplinkoje bei imantrumas elgsenoje labai dažnai žalingai veikia dvasinį vaiko pasaulį.

Vietoj dabartinės lovytės, parūpinkime paprastesnę ir patogesnę, t.y. gana žemą (apie 15 cm aukščio), į kurią vaikas galėtų pats įlipti ir išlipti. Toji paprastutė reforma įgalins išspręsti daugelį problemų, susijusių su vaiko

gulimu ir atsikėlimu.

Kadangi dabar nelengva gauti žemas lovytes (berods, jas gamina tik Danijoje ir, mano žiniomis, galima gauti Racine, Wisc.), tai daugelis amerikiečių šeimų šią problemą išsprendžia pigiai ir paprastai: ant grindų patiesia didelį minkštą kilimą, o ant jo padeda čiužinį (matracą). Rezultatai puikūs. Vaikas pats atsigula ir iš ryto pabudęs, niekam nekliudydamas atsikelia ir ramiai žaidžia su savo žaisleliais. Žinoma, vėliau ateina ir tėveliams pasakyti: labas rytas.

Jau ne vienoj amerikiečių šeimoj nebėra specialių vaikams skirtų lovyčių. Iki 6 mėn. amž. vaikas migdomas lopšelyje, o vėliau jau guldomas į augščiau aprašytą lovytę.

Palaima vaikui...

Jaunieji tėvai vis labiau domisi Montessori auklėjimo idėjomis ir bando praktiškai pritaikyti jas savo šeimos sąlygose. Jau daugelyje šeimų rasime geriau-blogiau paruoštą kūdikui ir vaikui aplinką, atitinkančią jo plėtos dvasinius poreikius. Gal tai ir yra pradžia naujosios gėdynės auklėjime, kurioje visu atsidėjimu bus stengiamasi sudaryti ko palankiausias sąlygas vaikų gyvenimui.

Tiesa, pamažu, bet blanksta idėja, kad vaikas yra daiktas ir, kol mažytis, jis gali būti kaip daiktas kilnojamas, nešiojamas ir padedamas ar paguldomas ten, kur suaugusiajam patogiu ir kaip jam patinka. O kai šis paūgėja tai reikalaujama, kad jis besąlyginiai paklustų suaugusiajam kaip neklaidingam autoritetui ir kad protškai bei dvasiškai brestų pamėgdžiodamas suaugusįjį. Šitoji klaidinga samprata amžiais kliudė padaryti vaiko gyvenimą prasmingesnį. Toji kliūtis kraipė ir šiandien kraipo augančio žmogaus asmenybę.

Stipravalis suaugėlis, norėdamas nuoširdžiai padėti, kad silpno vaiko asmenybė galėtų normaliai vystytis, privalo stropiai kontroliuoti savo veiksmus, pažinti vaiko gyvybinius poreikius ir išmintingai juos patenkinti. Šių principų įgyvendinimas teikia palaimą vaikui ir džiaugsmą bei ramybę suaugusiajam.

PRAŠOMA

SUMOKĖTI

PRENUMERATĄ

UŽ 1976 M.

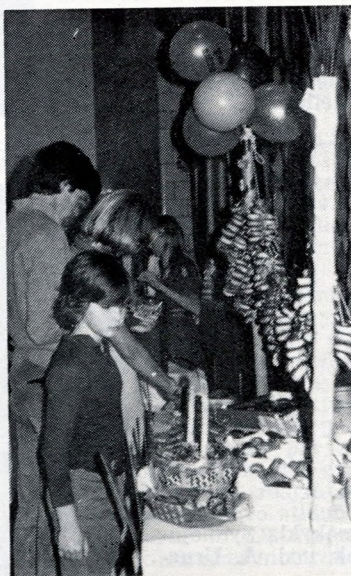
MOTERĮ!

Administracija



Žinoma audėja **Marija Remečienė** ir audžianti anūkė demonstruoja juostų audimą V Pabaltiečių parodoje, Sao Paulo, Brazilijoje 1975 m.

Washingtono skautų veikla reiškiasi labai plačiai ir sėkmingai. Jų suruoštas įvairius parengimus ir Kaziuko muges dažnai aprašo vietinė amerikiečių spauda. Nuotraukoje (kairėje) skautininkė **Regina Petrutienė** su skaute **Rūta Genyte** ir "Pušyno" draugovės drg. **Jolanta Raslavičiūtė**; (dešinėje) Kaziuko mugėje parduvinėjami riostainiai ir įvairūs kepsniai, kuriuos iškepa vyr. skautės ir motinos talkininkės.



Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suruoštas suvažiavimas š.m. spalio mėn. 4-5 d. įvyko Kultūros Židinyje, Brooklyn, N.Y., kuriame dalyvavo apie 100 atstovių, atvykusių iš įvairių Amerikos vietovių (Boston, Čikagos, Elizabeth, Hartford, Los Angeles, Stamford, Vašingtono, D.C., Waterbury). Darbo posėdžiuose buvo išklaustyta pranešimų apie atskirų klubų nuveiktus darbus ir vargus, pareikšta naujų idėjų, sumanymų, bei buvo svarstomi įvairūs klausimai liečiantys Lietuvių Moterų Klubų Federacijos ir atskirų klubų reikalus. Buvo padaryti kaikurie pakeitimai ir nutarimai. Kaikurie klubai gražiai atžymėjo šiuos Tarptautinius Moters metus bei Amerikos dvišimtmečio sukaktį, iškeliant lietuvių ir dabartinę Lietuvos padėtį, tautinę kultūrą. Moterys yra pasiryžusios mielai padėti Lietuvių Bendruomenei ar kuriam Amerikos dvišimtmečio proga sudarytam komitetui, kiek galint efektingiau išskirti atvykusių į Ameriką lietuvių kultūrinius bei tautinius įnašus Amerikos gyvenime, kaip pvz. lietuvių imigrantų pastatytas bažnyčias, lietuvių kultūrininkų atsiekimus moksle, mene ir tatai pavaizduoti skaidrėmis, viešais pranešimais. Parodyti lietuvių liaudies meną: audinius, tautinius šokus, dainas.

Į iškilmingus priešpiečius atsilankė ir keletas vyrų. Invokaciją skaitė tėvas Baltakis, o svečių tarpe buvo iš Australijos atvykę į Ameriką savo giminių atlankyti Marija ir Vladas Petkūnai. Priešpiečių metu kalbėjo veiklioji LMKF pirmininkė Irena Banaitienė, apibūdindama šio suvažiavimo tikslus. Pagrindinė kalbėtoja buvo G. Krivickienė. Suvažiavimą sveikino neilgomis kalbomis Lietuvos Generalinis konsulas A. Simutis, VLIKo vicepirmininkas J. Audėnas, PLKOS pirmininkė A. Jancienė, LMKF garbės pirmininkė V. Leskaitienė, buvusi ilgametė šios organizacijos pirmininkė, L. Moterų Klubų Federacijos v-bos narė M. Samatienė, N.Y. Lietuvių Bendruomenės pirmininkas p. Vakselis, N.Y. ALTO pirmininkas A. Varnas, GFWC valdybos narė G. Žilionienė, ir Lietuvių delegacijos pirmininkė prie Pabaltijo Moterų Tarybos R. Žymantaitė. Suvažiavimo proga buvo gauta ir perskaityta nemaža sveikinimų raštų, tarpe kurių ypatingai turiningas ir jautrus atsiųstas iš Romos ponios V. Lozoraitienės.

Džiugu buvo stebėti ir girdėti kalbančias jaunas, veiklias čia gimusias (pvz. Žymantaitė) ar ištėkėjusias už svetimtaučių energingas lietuvaites. jautriai besirūpinančias lietuviybės reikalais, daug dirbančias ir atsiekusias toje srityje, vadovaujančias moterų klubams ir sumanias iškeliančias Lietuvos reikalus svetimtaučių tarpe.

Į naują valdybą buvo išrinkta ir pora senosios valdybos narių, kurią dabar sudaro: I. Banaitienė, V. Čecetienė, M. Kliveckienė, E. Legeckienė, S. Skabeikienė, V. Šileikienė, S. Valiukienė, R. Žymantaitė, M. Žukauskienė.

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos nariai yra lietuvių moterų klubai Amerikoje ir kituose kraštuose, pvz.: Vo-

kietijoje, Italijoje, Anglijoje, Australijoje, Venecueloje ir kitur, tik pasigendama, kad ligi šiol į federaciją neįeina lietuvių moterų klubai iš kaimyninės Kanados.

Grażina Krivickienė

VAŠINGTONO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBO SURUOŠTAS

M. K. ČIURLIONIO MINĖJIMAS

Vašingtono Lietuvių Moterų klubas, kurio valdybą sudaro L. Jurkienė, M. Mickienė, E. Vodopalienė (pirmininkė) ir V. Zubkienė, š. m. lapkričio mėn. 9 dieną suruošė Mykolo Konstantino Čiurlionio minėjimą.

Nuostabi M. K. Čiurlionio kūryba perteikta rašytojų, menininkų bei patyrusių Amerikos Balso pareigūnų, nors ir kuklioje mokyklos salėje, mažoje Vašingtono lietuvių kolonijoje (dalyvaujant ir keletui baltimoričių), suspindėjo visa genijaus galia.

Rašytojas, Amerikos Balso lietuvių skyriaus viršininkas, Antanas Vaičiulaitis, pravedė minėjimą, sudarydamas foną visam prieš 100 metų gimusiam kūrėjui pavaizduoti. Dailiojo žodžio meistras, Henrikas Kačinskas, paskaitė Čiurlionio laiškų ištraukas vientisinėje epizodų pynėje. Jų abiejų kalbas papildė Čiurlionio preliudų ir sonatų muzikiniai įtarpiai perduoti iš juostelės šioje srityje įgudusio Amerikos Balso pareigūno Alfonso Petručio, užbūrė susirinkusius dar prieš pradedant paskaitą rašytojui-žurnalistui (besireiškiančiam ir dailės srityje) Pauliui Jurkui. Jisai nuotaikingai atpasakojo genialaus Čiurlionio gyvenimą, aplinką, jo atsiekimus muzikoje, vėliau dailėje, davusioje pradžią naujai epochai išreiškiant muziką, dvasinius virpėjimus, gėrį ir blogį paveiksluose, dažnai įtraukiant lietuvių liaudies motyvus. Visa tai prelegentas pavaizdavo daugybėje skaidrių einant hronologiškai kūrėjo gyvenimo keliu. Tai buvo viena iš tokių retų paskaitų, kada baiminiesi, kad tikrai dar nepasibaigtų, kad dar daugiau būtų pasakyta, dar daugiau nuostabių paveikslų parodyta. Labai buvo įdomu išgirsti iš juostelės, Jurgio Blekaičio užrekorduotus ponios Jadvygos Tubelienės ir dail. Adomo Varno prisiminimus iš jų jaunystės, kai jie turėjo progos susitikti, kalbėtis ir bendrauti su M. K. Čiurlioniu. Dailininkas Varnas ne tik pasakojo prisiminimus iš tų laikų, bet jis, nors būdamas jau 87 metų, skambiu balsu padainavo dainą, kurią jis buvo dainavęs Čiurlioniui.

Dvi su puse valandos trukęs minėjimas praėjo nepaprastai greitai ir tokioje auditorijoje, kurioje buvo nemaža jaunimo bei šeštadieninės lietuvių mokyklos mokinių. Per visą minėjimo laiką salėje viešpatavo dėmesys ir tylus susikaupimas.

Grażina Krivickienė



Skulpt. **Elena Žebrauskaitė-Weir** su savo vyru menininku **Bert Weir** gyvena Parry Sound, Ont. Kanadoje. Jie yra įsteigę meno išdirbinių studiją "Loon Studios", kurioje abudu darbuojasi. Šioje gražioje gamtinėje aplinkoje juos dažnai aplanko iš toliau atvykę tautiečiai ir vasarotojai.



New Britain, Conn. rengia originalias kalėdų eglutes, kurios yra puošiamos lietuviškais šiaudinukais. Nuotraukoje matoma eglutė buvo padovanota vietiniam Youth Museum. Prie eglutės darbavosi, iš k.: **O. Grikiene, E. Vaznelytė, K. Samelytė, E. Dudienė, E. Liudžiuvienė, A. Leiberienė.**



LKM D-ja išteikia dovanėles baigusiems mokyklą Sydnėje, Australijoje; iš k.: **T. Grušienė, mok. ved. A. Urnevičienė, k. A. Spurgis, MIC, mokiniai.**

MOTERŲ VEIKLA SYDNĖJUJE

(AUSTRALIJOJE) ATŽYMĖTI

INTERNACIONALINIUS

MOTERS METUS

Sydnėjaus Lietuvių Moterų Soc. Globos Draugija, vadovaujama energingos ir veiklios pirmininkės Onos Baužienės, gana efektingai pasireiškė dar nė neįpusėjęs šiemis, moteriai reikšmingiems, metams. Sydnėjaus lietuvių bendruomenei patiekė ypatingai gerai suorganizuotus ir labai turiningus parengimus: viešą paskaitą ir vėšą lietuvių rašytojų moterų literatūrinę popietę.

Paskaitą, tema "Ko siekia moterų išsilaisvinimo judėjimas", skaitė gimnazijos mokytoja Elena Jonaitienė. Prelegentė istoriškai apžvelgusi bendrą pasaulio moters būklę, moters teisių kovos istoriją, plačiau panagrinėjo ir mūsų laikų, modernios moters, gyvenimo aplinkybes, jos siekimus ir uždavinius. Giliau buvo pažvelgta į moters ir vyro santykius, poveybiinius ryšius. "Pats santykis", kalbėjo prelegentė, "gali ir turi būti išraiška ne aktyvaus ir agresyvaus vyro prieš pasyvią moterį, bet abiejų, kiek bei manomo, vienas kitam artumo, prisirišimo, visapusiškos meilės. Moterų "išsilaisvinimas" yra nesuprastas, jeigu siekiama vyro ir moters rolių sukeitimo. Iš tikrųjų moters išsilaisvinimas turi reikšti ir vyro, taigi aplamai žmogaus išsilaisvinimą. Kiekvienas — tiek vyras, tiek moteris — turi teisę gyventi toki gyvenimą, kokį jis pats pasirenka, bet ne tokį, kokį jam užspaudžia viešojo nuomonė. Vyro ir moters santykiuose gali dominuoti lygiateisių žmonių vienas kitam pagarba, išplaukianti iš vienas kito žmogiškosios vertės supratimo, iš noro vienas kitam padėti, dalintis, draugauti. Tokiame glaudžiam ryšyje yra tik du žmonės, truputį praradę ir labai daug laimėję, nes kiekvienas glaudus žmogiškas santykis tiek moteriai, tiek ir vyrui yra vertybė, turta laimėjimas", buvo pabrėžta paskaitoje. Moterų išsilaisvinimo judėjimas jau kelti metai mėtė savo drąsius žukius ir reiškiasi praktikoje, ypač patraukdamas jaunuoles. Jų šiuolaikinis idealas — "liberated women". Ar šie siekiai sukuria moteriai naują, laimingesnę gyvenimą? Paskaitininkės nuomone "tušti spėjiojimai". "Tačiau ne spėjiojimai, o visiems matoma tikrovė yra tai, kad socialinio gyvenimo formos ir normos per trumpą laiką ryškiai pasikeitė ir vis dar keičiasi, ir tai ku toliau, tuo greičiau. Jei technologinės pažangos žingsniai pradžioje buvo matuojami šimtmečiais, tai dabar juos matuojame dešimtmečiais, metais, akimirkomis. O šitaip besikeičianti technologinė aplinka keičia ir pačius individo gyvenimo pagrindus, iškelia naujas, nė nenujaustas problemas, moralinius klausimus, ir nė vienas žmogus negali nuo savo laiko atsilikti, kylančių problemų nesvarstyti. Ir moterų padėties persvarstymas ir ne-



Raš. M. Malakūnienė, gyv. Adelaidėje, Australijoje, dažnai dalyvauja įvairiuose lietuviškuose parengimuose, savo įdomiais ir gražiais žodžiais praturtindama programą.

abejotinas keitimasis nėra izoliuotas reiškinys, bet vienas iš bendrųjų aplink vykstančių ir ateityje toliau vykstančių pasikeitimų aspektas. Liečiant šeimos kūrimo vis labiau ir labiau aštrėjančias problemas, paskaitoje buvo spėjama, kad "išsilaisvinusių ir susilyginusių žmonių pasaulyje abu šeimos partneriai — vyras ir moteris — drauge kovos dėl savo būsimųjų ainių ateities".

Ši įdomi E. Jonaitienės paskaita, atitinkamai pritaikyta, vėliau buvo skaityta ir Sydney "Plunksnos" klube, ir atspausdinta "Mūsų Pastogėje".

Antras išpūdingas ir meniškas Sydney LMSG Dr-jos parengimas — **Lietuvių rašytojų moterų literatūrinė popietė** (1975. V. 25). Šiai popietei daugiausia pasidarbavo Danutė Skorulienė, jai talkino poetė Aldona Veščiu-naitė-Janavičienė.

Kaip ir tinka šiais, moterų didesnio judėjimo metais, popietės programą atliko vien moterys, ranka ranson e idamos vyresniosios su jaunesnėmis — naująja karta. Popietės uždavinys: išryškinti lietuvių rašytojos pasiektus literatūrinius laimėjimus, gausiai patiekiant jos kūrybos atrinktų pavyzdžių, neličiant čia, Australijoje, gyvenančių lietuvių moterų rašytojų. Graži ir pelnyta pagarba buvo atiduota užsienyje, o kartu ir Lietuvoje, grožinę literatūrą kuriančiai moteriai.

Į lit. popietę gausiai susirinkusiems svečiams programa buvo patiekta sumaniai ir įdomiai. Tai buvo deklamuojama ir skaitoma kūryba iš išleistų knygų sekančių autorių: poezija — Z. Bileišytės, V. Bogutaitės, J. Degutytės, K. Grigaitytės, J. Vaičiūnaitės, L. Sutemos; proza — D. Brazytės, Alės Rūtos, B. Pūkelevičiūtės, V. Žilinskaitės. Kodėl parinktas šis dešimtukas lietuvių moters rašytojos reprezentacijai — laisvas popietės rengėjų pasirinkimas. Buvo daugiau orientuotasi į jaunesniasias.

Augščiau minėtų rašytojų atrinktus kūrinius perdavė šios sydnėjiškės: V. Bitinaitė, K. Dauguvietytė - Šniukštienė, D. Karpavičienė, M. Karpavičienė, J. Kolakauskaitė - Šlitterienė, D. Labutytė - Bieri, O. Maskvytienė, M. Osinaitė - Cox, J. Viliūnienė, V. Viliūnaitė, G. Zigaitytė, Rasa ir Eglė Žižytės; subtilias muzikines piano įtarpas į poezijos skaitymą atliko N. Maksvytytė.

Literatūrinės popietės rengėjos toje pačioje salėje (Lietuvių klubo mazojoj salėje) patiekė ir moterų kūrybos — išleistų knygų — parodą (Sydnėje turimų knygų). Tarp išstatytų knygų buvo ir sydnėjiškių: A. Lukšytės novelės "Kalnų velnias", A. Saugargienės pasakos "Sigutė" ir "Buvo broliai devyni", M. M. Slavėnienės poezija "Nežinomi keleiviai". M. Sl.

• Organizacinė veikla

GRAŽI TRADICIJA

KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius įgyvendino Montrealyje tradicinį velykinį stalą. Tai jau yra trečiasis eilės ir vienas iš gražesnių parengimų Montrealyje. Velykinio stalo puošimas reikalauja labai daug darbo, tiek pat ir išlaidų. Tačiau rezultatai pasigėrėtini. Publikos visada atsilanko labai daug, todėl ir rengėjai lieka patenkinti savo atsiestu tikslu. Kiekvieno velykinio stalo metu programą išpildo patys mažiausi Montrealio šeštadielinės mokyklos mokinukai. Juos paruošia mokytoja **J. Baltuonienė** ir jos padėjėja **Julija Adamonienė**.

Sėkmingai praėjus velykiniam stalui, valdyba po kiek laiko surengia vaišes visoms narėms ir nenarėms — kurių ir šiemet buvo nemažas skaičius — prisidėjusiom prie velykinio stalo paruošimo. Vaišes pradėjusi valdybos pirmininkė **D. Staškevičienė** trumpu žodžiu padėkojo visoms už darbu darbu, išvardindama kiekvieną atskirai kas kuo prisidėjo. Mūsų pirmininkė **D. Staškevičienė** yra labai veikli daugelyje organizacijų. Ją, nedidelio ūgio, visada matai bėgančią, dirbančią ar kam padedančią. Į šią valdybą įėjo visos labai veiklios moterys, todėl lieka palinkėti joms sėkmės bei ištvermės.

Kadangi pernai KLK Moterų Dr-jos Montrealio skyrius įsteigė Vasario Šešioliktosios gimnazijai remti būrelį, tai vaišių metu gimnazijai suaukota \$30.65. Būrelyje yra tik 7 nuolatinės narės, bet daug prisideda savo vienkartinė auka ir kitos narės. Džiugu, kad vienokiu ar kitokiu būdu sugebame nors ir nedidele auka prisidėti prie šios vienintelės lietuvių gimnazijos išlaikymo.

Montrealio Aušros Vartų parapija šiemet švenčia 25 metų savo gyvavimo

K. L. K. M. D-jos Montrealio skyriaus valdybą sudaro: pirmininkė — D. Staškevičienė (sėdi viduryje), vicepirmininkė — G. Kudžmienė (truksta nuotraukoje), išdininkė — J. Adamonienė, sekretorė — E. Kerbelienė, narės — B. Rupšienė ir S. Danaičienė.



sukaktį, KLK Moterų Dr-ja, kaip ir kitos organizacijos, plačiai įsijungė į šios sukakties sėkmingą atžymėjimą. Mūsų draugija šią sukaktį šves ne tik prisidedama savo darbu, bet ir stambesne pinigine auka.

Nijolė Bagdžiūnienė

MENO ŠVENTĖ TORONTE

Literatūros popietę ir meno parodą Toronte balandžio 20 d. surengė KLK Moterų draugijos Prisikėlimo par. skyrius savo parapijos parodų salėje. Pirm. **Bronės Sapijonienės** pakviestas

pradinį žodį tarė rašyt. **J. Kralikaukas**, aptardamas rašytojo **Jurgio Jankaus** kūrybą. Pastarasis pirmiausia papasakojo nuotykių iš savo rašytojiško gyvenimo ir paskaitė porą ištraukų iš jau parengtų, bet dar neišleistų savo veikalų. Viena tų ištraukų buvo skirta dail. **A. Dargiui**, kuris šiame vakare taipgi dalyvavo. Joje labai vaizdžiai aprašytas vienas epizodas iš dailininko gimnazijos dienų. Iškilia nuotaiką vakarui sudarė dail. **A. Dargio** paveikslų paroda, surengta toje pačioje salėje, kurioje vyko ir literatūros vakaras. Jame dalyvavo per 200 torontiečių.

PLB PASKELBĖ 1976 m.

BAŽNYČIOS METAIS.



Procesija Lietuvoje, Ceikinių par., Ignalinos raj. 1973 m.



MOTINA TERESĖ

Motina Teresė, Labdaringųjų misijonierių įkūrėja, trisdešimt metų darbuojasi Indijoje, Kalkutos vargšų tarpe.

Ji yra gimusi 1910 m. Jugoslavijoje, albaniečių šeimoje ir būdama dvylikos metų jau pareiškė norą būti vienuole. 1928 m. įstojo į seserų loretiečių ordiną Irlandijoje. Iš ten buvo pasiųsta Indijon, kur loretietės išlaikė įvairias mokyklas. Kalkutoje sesuo Teresė išdirbo septyniolika metų, kaip mokyklos vedėja. Pajutusi pašaukimą dirbti vargšų tarpe ir gavusi popiežiską atleidimą nuo vienuoliškų įžadų, apsigyveno ir pradėjo dirbti neturtinųjų rajonuose. Susilaukusi pasekėjų, 1950 m. ji įkūrė Labdaringųjų misijonierių ordiną. Pirmiausia įsteigė mažą mokyklėlę, o vėliau, su valdžios pagalba, — prieglaudą paliečiamiesiems vargšams, kur jie galėjo prisiglausti ir numirti, nes Kalkutoje daugumas benamių miršta gatvėse. Motinos Teresės labdaringi darbai susilaukė pripažinimo ir plito visame pasaulyje. Šiuo metu trylika kraštų išlaiko aštuoniasdešimt prieglaudų vargšams. Motina Teresė yra gavusi įvairių tarptautinių humanizmo premijų; ateinančiais 1976 metais ji yra pakviesta kaip kalbėtoja Philadelphiaje įvyksiančiame 41-mame Eucharistiniame Kongrese.

MOTERIE,

ŠYPSOKIS

IR GYVENK

PRANYS ALŠĖNAS

Be abejonės, parskaičiusi rašinio antraštę, ne viena moteris pagalvos ir pasakys: „Patarimas geras, bet sunkiai įgyvendinamas“. Mat, nūdienos irzliam pasaulyje nelengvas tai daiktas — šypsotis, nors, iš tikrųjų, besišypsant daugiau šansų geresniam ir ilgesniam gyvenimui.

Šypsotis (bent stengtis būti besišypsanti), ypatingai reikėtų kiekvienai moteriai, nes moters veide šypsos, tai lyg saulės spindulys lange. Jis praskaidrina visą aplinką, visą namų ir šeimos nuotaiką. Jei vyras yra „rimtas“, nesisypso, tai jam „daugiau prie veido“, nes jis, atrodo, lyg tam ir suvertas, nors ne pro šalį ir jam šypsos veide...

Bet moteris? Grįžkim prie jos. Truputį „dziokiškai“ skambanti legenda apie moters sutvėrimą skamba šitaip: esą, kai Dievas sutvėrė vyrą, pastebėjo, kad jam trūksta medžiagos moteriai sutverti. Tada Jis (Aukščiausiasis Dievulis), paėmęs mėnulio apskritimą (to paties, kurį amerikiečiai kojomis mindė), žalčio banguotumą, rožės stiebelio lankstumą, miglos spindesį, kiškio bailumą, pavo tuštumą, aušrinės švelnumą, tulžies kartumą, medaus saldumą, ugnies karštumą, sniego šaltumą, šarkos plėpumą, karvelio burkavimą — ir iš viso to sutvėręs sintetinį padarą — moterį.

Sutvėręs moterį, Dievas atidavęs ją vyrui. Po penkių dienų vyras grįžęs pas Dievą ir nusiskundęs:

— Viešpatie, tvarinys, kurį man davai, nuodija mano gyvenimą. Plepa ištisą dieną, puola nusiminiman dėl mažiausio menkinio ir nuolat, o nuolat serga. Atsiimk ją nuo manęs.

Dievas sutikęs ir pasiėmęs moterį atgal.

Po sekančių penkių dienų vyras vėl grįžęs pas Dievą ir nusiminusiu balsu taręs:

— Viešpatie, gražinės Tau tvarinį, jaučiuosi vienišas. Prisimenu kaip žiūrėdavo ji į mane meilėmis akimis, kaip glaudėsi... Prašau, grąžink man ją atgal.

Dievas didžiadvasiškai supratęs reikalą ir moterį grąžinęs atgal.

Bet ši kartą vyras grįžęs su skundu jau po trejetos dienų:

— Viešpatie, jau man užtenka jos. Šis tvarinys teikia daugiau bėdų ir rūpesčių, negu jis vertas.

— Pasišalink ir žinokis! — atsakęs jam Dievas.

— Bet aš negaliu su ja išlaikyti.

— Bet negali taip pat ir be jos būti.

— Vargas man, — suaimanavęs pasišalindamas vyras. — Negaliu gyventi su ja ir negaliu be jos...

Na, bet juokais šios problemos neišspręsime. Grįžkime prie rimtesnių išvedžiojimų ir pažiūrėkime, kodėl moterims dažniau reikėtų šypsotis?

Kinietiška patarlė sako, jog šypsena nieko nekainuoja, bet už ją pirkti galima labai daug. Tai didelė ir labai įžvalgi tiesa.

Kartą „Laiko“ Moteris ir gyvenimas skyriuje skaičiau šitokių išvedžiojimų. Esą, šypsena — didelė Dievo dovana, suteikta žmonijai. Šypsena, tai žmogaus sielos atspindys, kuris apreiškia tai, kas žmogaus (sielos) viduje dedasi. Be to, šypsena gerai nuveikia ir tuos, kurie yra aplinkui.

Girdi, reikia atskirti paprastą juoką nuo šypsno, nes juoktis moka daug kas, bet šypsotis ne visi įstengia. Juokiamasi dažnai iš kitų nesklaidumo, o šypsomasi tada, kai žmogus jaučia savyje laimės ir džiaugsmo spindulėlį.

Juokas gali pavirsti į panieką, o šypsena — reiškia savęs ir kito praturtinimą. Todėl dažnai girdime žmones juokiantis, bet retai matome šypsantis.

Ilgametis Varenos Valst. džiovininkų sanatorijos vedėjas, dr. Albinas Grigaitis (miręs Čikagoje), nesigilindamas į skirtumą tarp juoko ir šypsenos, šitaip yra pasisakęs apie juoką: juokiasi (žinoma, ir šypsosi) tik žmogus. Juokas ir šypsos — žmogaus kultūringumo pažymiai.

Teisingas yra pasakymas: „Sakyk, iš ko tu juokiesi, — aš pasakysiu, kas tu esi“. Tuo žmogus yra augštesnės kultūros, tuo jo juokas ir šypsena gilesni, prasmingesni, švelnesni.

Kūdikis juokiasi ir šypsosi, nes jis pilnas gyvybės ir džiaugsmo. Juokas (ypač juokas), turi daug niuansų: juokas gali būti piktas, malonus, kartus, nedrąsus, sarkastiškas, triumfuojantis, arogantiškas ir t.t.

Galima juoktis iki ašarų. Iš džiaugsmo galima juoktis ir verkti. Žmoguje yra labai artimas ryšys tarp juoko ir ašarų. Juokas ir ašaros labai didelė gamtos dovana žmogui. Juokas bei šypsos seka žmones nuo kūdikystės lopšio iki grabo lentos. Ir kuo daugiau juokiamasi bei šypsomasi, tuo geriau. Juokas bei šypsena žmogų nuramina, palengvina vargą. Juokas ir šypsena yra džiaugsmo draugai. Geroje nuotaikoje žmogus spartesnis ir darbe, laimingesnis šeimoje ir bendrai, visoj gyvenimo aplinkoj.

Žinoma, tikra tiesa: lengva šypsotis, kai sieloje viešpatauja džiaugsmas, kai visa aplinka kviečia džiaugtis, bet yra momentų, kada reikia verkti, kai kiti paniūrusiais veidais žvelgia į tave.

Taigi, išmokti šypsotis tokiais kitiškais atvejais yra tikras menas. Jis išmokstamas tik labai save apvaldant. Tuomet šypsos tampa lyg kokia magika, kuri užburia kitus.



JURGINŲ PARODA APLANKIUS

Jurginų parodose kiekvienais metais mus stebina jų grožis ir gausumas. Tokį grožį užauginti ir iš kelių JAV valstijų suvežti, suorganizuoti sudaro daug rūpesčių. Prisiminiau Lietuvoje gėlynus — darželius, ypatingai jurginus. Pavasarį, kiek triušo ir paruošimo būdavo darželiuose. Jurginų pirmieji daigeliai pasirodo dar prieš pasodinant į žemę. Kiek darbo, lūkesčio ir džiaugsmo!

Kai jurginai pradėdavo žydėti, suėję merginų būriai darželiuose dainuodavo arba pavieniui svajodavo. Susėdusios senutės prieš saulutę, grožėdavos jurginiais, prisimindamos jaunystę prabėgusias dienas. Jaunos motinos, jurginų pavėsy, maitindavo kūdikėlius, ikvėpdavo mažutėliui grožį ir meilę Kūrėjui.

Manau, visiems yra žinomi bičiuliai, bitininkai. Atsirasdavo panaši draugystė ir pasidalinus jurginų šaknimis. Nuosirdi meilė, ne pavydas, kad gali pasidaryti kitos gražesnės darželis.

Moterys surasdavo bendrą kalbą: apie jurginus spurius ir pilnvidurius, apie jurginų rūšis, jų priežiūrą. Mūsų apdainuotais jurginiais, bei iš jų nupintais vainikais būdavo puošiami pakelių smūtkeliai.

Šiandien mūsų jaunimui sunku suprasti tėvų pergyvenimus. Bet ne vieną meno mėgėją paskatino jurginus dekoratyviniai sudėti į gražiausias puokštes. Gabios muzikės ar dainininkės, jurginų karalaitės išryškina jurginų grožį ir juos įscenizuoja kaip pasakas, kurias vaikai labai mėgsta. Pastebėjau ir senelių visą eilę susėdusių ir bekalbančių apie jurginus. Vaikams išskubėjus į darbus gal nevienas laisvė ir piktžolės ravėjo, kad jų jurginai, Chicago Ford City prekybos centre, žavėtų lankytojus.

Rengėjai idėjo daug darbo ir rūpesčių, kad parodytų jurginų grožį.

J. T., gėlių mėgėja

• SVEIKATA

SAVĖS PAŽINIMAS

Šiandieninio gyvenimo įtampa, problemos ir tempas vis daugiau žmonių stumia prie plonos, sunkiai įžiūrimos linijos, kuri skiria normalų žmogų nuo nervingo ligonio. Visi mes turime problemų, nuo kurių negalime pabėgti, ar tai būtų nesantaika šeimoje, sunkumai darbovietėje, netekimas artimo žmogaus ar vienetvė. Būna tokių atvejų, kur gali pagelbėti tik profesionalas, kaip gydytojas-psichiatras, psichoanalistas, psichologas ar panašus. Bet pirmiausia žmogus turi pagelbėti pats sau. Yra būdų kuriais galima vidinę įtampą sumažinti ar sušvelninti.

Kiekvienas žmogus turi visokių keistumų, opių vietų ir charakterio nuokrypimų, kuriuos specialistai vadina neurozėmis. Jų yra įvairių formų, tačiau sveikas žmogus stengiasi jas apvaldyti, kad jos neardytų normalaus gyvenimo.

Neurozėms išėjus iš ribų, žmogaus vidaus balansas lūžta, jis gauna nervų pakrikimą ir laikinai iškrinta iš gyvenimo. Tinkamai išgydyta liga gali nepasikartoti.

Kadangi ši liga pasireiškia lengvesnėje arba sunkesnėje formoje, tai psichiatrai išsireiškimo "nervous breakdown" nevartoja. Jie šią ligą specifikuoja įvairiais mediciniškais terminais, pagal tai, kokius simptomus ligonis turi.

Psichiatrai sutaria, kad yra tam tikri žmonių tipai, turį palinkimus vieni į skilvio žaizdas, kiti į širdies atakas, į migreną, kiti į nervų pakrikimą.

Tai yra žmonės, kurie yra pernelyg jautrūs.

Visi mes esame jautrūs, tik mirusieji nieko nejaučia. Tačiau yra normalus ir liguistas jautrumas, normalus ir perdėtas reagavimas į sunkumus, nelaimės, nusivylimus.

Kiekvienas turime savo jautrumo slenkstį arba saugumo ribą. Tą slenkstį peržengus, žmogaus atsparumas rieda žemyn, kol jis galų gale gauna nervų pakrikimą.

Vienas pakelia daugiau įtampos, kitas mažiau. Mums visiems labai svarbu šitą saugumo lauką apie save kiek galima daugiau praplėsti. Daugeliui iš mūsų atsakymas glūdi — neprieit prie tos pavojingos ribos, laikytis apsisaugojimo taktikos, arba **prevyvinės taktikos**. Pastebėjus pirmuosius pavojaus ženklus — imtis priemonių, įieškoti pagalbos.

Klaidinga galvoti, kad nervų pakrikimą iššaukia vienas didelis smūgis ar nelaimė. Dažnai matome pavyzdžių

gyvenime, kai žmogų ištinka toks didelis smūgis, jog sunku suprasti, kaip jis negavo nervų pakrikimo ar nenu-sižudė. Bet matom, praeina tam tikras laikas, jis nuo smūgio atsitiesia, gyvena toliau. Jis nesubyrejo. Reiškia, jo vidaus balansas, pusiausvyrą yra labai tvirta. Kokia kaina ir kas jam padėjo, čia kitas klausimas. Bet jis atlaikė.

Jeigu žmogų ištiko nervų pakrikimas, tai greičiausia tas paskutinis įvykis, kurį mes kaltinam, buvo tik lašas, baigęs pildyti jau pilną taurę. Įtampa žmogui rinkosi, augo jau ilgesnį laiką prieš susirgimą.

Tikroji priežastis yra trijų sąlygų (faktorijų) kombinacija: vidinis konfliktas plius pozicija plius paskutinis įvykis, nusvėres svarstyklės.

Vidinio konflikto šaknys beveik visada glūdi kūdikystėje. Tai yra žalingi emociniai įpročiai, užlūžimai, prasidėję kūdikio amžiuje, tesėsi ir gal net augę visą gyvenimą. Iš kur jie atsirado? Jie atsirado iš tam tikrų santykių su kūdikio aplinka: su tėvais arba kūdikio augintojais, su kitais šeimos nariais. Priežastys įvairiausios: nesveika atmosfera šeimoje, tėvų nesutikimas, pastovumo, meilės trūkumas, disciplinos, saiko nebuvimas — įvairiausios! Nervų pakrikimas, nesvarbu, kas jį iššaukė, yra įrodymas, kad labai anksti kūdikystėje kokių nors sąlygų veikiamas mūsų emocinis vystymasis pasuko neigiama kryptimi, užlūžo, kažkas kliudė perlipti per tą ar kitą kliūtį. Vieno dalyko trūko, kito buvo per daug. Yra pavyzdžių, kad žmogus kūdikystėje kentėjo įvairiausių nedateklių, fizinį ir emocinį skurdą, o užaugęs gyvena, tvarkosi, nepalūžta. Kitas vaikystėje lepinamas, išėjęs į gyvenimą palūžta, nes ne viskas eina pagal jo norus. Kodėl toks skirtumas? Skirtumas tame, kad vienas kovoja ir nepasiduoda, turi susidaręs sveiką filosofiją. Kitas nuleidžia rankas, pasako: aš neišvešiu, nepajėgsiu, virš mano jėgų; o jei ir pajėgčiau, tai neverta, nematau prasmės.

Gyvenimas lyg mūšio laukas: arba išliksi, arba žūsi. Išgyvent reikia, todėl nieko kito nelieka, tik padaryt jį įmanomesniu, sveikesniu ir kaip galima gražesniu.

Kyla klausimas, ar įmanoma eiliniam žmogui savo paties pastangomis išlaikyti dvasinę pusiausvyrą ir sveikus nervus kai gyvenimas atrodo nebepakeliamas. Galima, tik reikia tikro noro ir stiprios valios.

Žinoma, psichiatras gali daugiau padėti. Nė vienas, kuris jaučia reikala,

neturėtų delsti ar gėdintis kreiptis į jį. Šiais laikais bijoti psichiatro yra tamsumo pažymys.

Psichiatras mėgins išnarplioti tavo sąmonės ir pasamones labirintus, atkreips tavo dėmesį į įvykius, sąlygas, kurios išsiskiria vienokią ar kitokią reakciją. Jis parodys kelią ir priemones, stipresnę dvasinę lygsvarą. Jis bus tavo mokytojas ir vadovas, bet galutinį išlyginimo ir atsitiesimo procesą turėsi atlikti tu pats. Raktas į sveikėsnį, laimingesnį gyvenimą be išimties yra mumyse pačiuose.

Vėl klausiam, ar aš esamomis sąlygomis galiu išsikaupti iš mane užgulusių problemų? Ar galiu pakeisti savo galvojimą, reagavimą, įpročius, gyvenimo supratimą, apvaldyti impulsus ir emocijas, jeigu aš jau seniai taip galvoju? Aš taip išaugau, manyje viskas giliai įspausta ir nusistovėję. Autorius sako: "Ne tik galima, bet ir reikia. Nelauk, kad kas nors kitas pakeistų savo galvojimą, įpročius, gyvenimo būdą tam, kad mum būtų patogiau. Niekas to nedarys: nei vyras, nei vaikai, nei draugai, nei nedraugai. O mėgindamas kitus pakeisti — pats daugiausia nukentėsi. Mes nieko negalim pakeisti, tik patys save. Pasi-statykim sau naują, labai įdomų tikslą — naują save. Tegul neįvyks tai per vieną dieną, gal užtruks mėnesį, metus, gal du. Bet pradėt reikia jau dabar. Pasakysiu sau: aš keisiu savo galvojimą, elgesį su kitais žmonėmis, su šeimos nariais, su vyru, su draugais, keisiu savo įpročius. Ir tuo pačiu stebėsiu, ar mano problemos nesumažės, ar gyvenimas nepasidarys truputį lengvesnis, jei aš viską ne taip skaudžiai pergyvensiu."

Peržvelkim simptomus, kurie yra pavojaus signalai, ženklai, kad ledas po mūsų kojomis jau brūkša ir jei leisiu tiems simptomams išsilaikyti — galime įlūžti.

Šie simptomai surašyti maždaug svarbumo eile, bet dažniausiai būna kombinacija kelių ir įvairiuose stiprumo laipsniuose.

1. Baimės ir panikos jausmas. (Anxiety).

2. Depresija. (Depression).

3. Chroniškas pavargimas.

4. Hypochondria arba įsivaizduotos ligos. (Jo visos dėmesys sukoncentruotas į dešimtį ligų, kurių jis nė vienos neturi, o jei truputį ką ir suskai-da, tai išpučia).

5. Įtėmimas. (Tension).

6. Drebjimo priepuoliai. (Visas kūnas dreba, tarytum drugio krečiamas, tuo tarpu jis neišgašdintas, nei neturi temperatūros).

7. Baimė. (Baimė bendrai ir Phobias specifinės baimės, t.y. bijo būt vienas, bijo augščiau palipti, bijo sėdėti mažam kambary, bijo elevatoriuje būt, bijo gyvulių, bijo žmonių: gali bijoti įvairiausių ir neįmanomiausių dalykų).

8. Nemiga.

9. Mintis nusižudyti. (Psichiatras aiškina, kad kiekvienam žmogui yra kada nors užkliuvusi mintis nusižudyti, užbaigt savo gyvenimą. Čia nėra nieko tragiško. Bet jei ta mintis pradeda grįžti ir grįžt dažnai, užsėda mus — tai jau yra pavojinga).

10. Baimė, kad išėisi iš proto.

11. Neturėjimas savim jokio pasitikėjimo.

12. Šalinimasis žmonių. Bėgimas visą laiką nuo žmonių eventualiai padaro žmogų baisiai vienišu.

13. Nepaprastas irzlumas lydimas emocijų prasiveržimų (isterika, dažni verkimai).

14. Bevilčių jausmas.

15. Negatyvus galvojimas bendrai.

16. Atitrūkimas nuo realybės. Kada žmogus pasidaro toks svajotojas, taip nufantazuoja, kad aiškiai matai, kad jis nebeįsivaizduoja, kokiame pasaulyje gyvena.

17. Nuolatinis skundimasis, verkšlenimas: niekas negerai. (Galima labai įprasti verkšlenti).

18. Perdidelis rūpinimasis. Jam viskas rūpi, viskas apėina, dėl visų bijo. (O gyvenime dažniausia nė pusės tų problemų neiškyla. Čia tinka tas pats žodis — Anxiety).

19. Nepajėgimas atlikti kasdieninių darbų. Visko perdaug, viskas persunkiu.

20. Chroniškas jausmas, kad esi nelaimingas.

Viena iš pirmųjų ir svarbiausių sąlygų išlaikyti sveikus nervus ir pradėti stiprinti save — tai yra savęs pažinimas. Tol kol nesuprasi, kodėl taip elgiesi, kaip elgiesi, kodėl manai taip, kaip manai — tol būsi savo sąmonės ir impulsų auka. Kiekvienas mūsų pasielgimas turi priežastį. Gal ji yra užmaskuota, gal mes patys jos nežinome, bet ji yra. Užtai ir reikia išnagrinėti ir išanalizuoti save kiek tik galima smulkiau ir nuodugniau, išskverbti į sąmonę ir sąmonėje. Stengtis suprasti savo mintis, savo pasielgimus, surasti priežastį, kodėl mes taip galvojame ir elgiame. Žmogaus sąmonė dažnai yra žmogaus priešas ir pridaro daug bėdų. Dauguma eina per gyvenimą savęs nepažindami, lyg su svetima būtybe savyje. Dideli mūsų sąmonės plotai yra neištyrinėti. Daug lengviau būtų per gyvenimą keliauti su geru draugu ar pažįstamu, nes žinome ko galime iš jų tikėtis. Mūsų sąmonėje yra daug susikauptusių negeronių, kurias reikia pašalinti ar apvaldyti. Taip pat ten yra daug grožio ir stiprybės, kuri lieka neišnaudota, neįjungta į gyvenimą. Pradėkime ir bandykime save pažinti, paanalizuoti, gal nebus taip sunku, kaip atrodo.

Sužinosim daug įdomių dalykų apie save; dalykų, kurie anksčiau net į galvą nebūtų atėję. Įvykiai, kuriems nedavė jokios reikšmės, dabar staiga pasidarys kertiniai akmenys mūsų asmenybės struktūroje. Gal sužinosim, kodėl mes turim tokią ar kitokią problemą, sunkumą, kas jį išpaudė mumyse. Gal mes klystam toje ar kitoje vietoje kaltindami kitus? Išknisę, kas yra tos klaidos šaknis, pajėgsime ją išrauti. Gal atsitiktysme išisenėjusių užlūžimų, angliška — "hang ups".

Nebijokim, niekas nesijuoks, nekritikuos, nebus. Nes niekas nežinos.

Tačiau būkim su savimi absoliučiai atviri: **neslėpkim, nepagražinkim, ne-teisinkim, nesigailekim, nesmerkim.**

Jeigu nueitumėte pas psichiatrą į kabineta, jis darytų tą patį: liptų pasakot visą savo gyvenimą, įvykius, troškimus; kas mums daugiausia užkliuvo, dėl ko daugiausia kentėjom. (Žinom, kad vaikais būdami kentėjom, pergyvenom daug daugiau nei kas iš šalies matė). Jis iš mūsų žodžių

ištrauktų viską, jei ne per mėnesį, tai per metus. O jeigu nesakytumėm tiesos — jis greičiausia anksčiau ar vėliau pagautų, jie labai moka klausinėti — greičiausia psichiatras pasakytų — "Labai gaila, aš negaliu jums padėti, nes nesate su manim atviras, nesakot man teisybės."

Paimk knygelę atitinkamo didumo, padalyk į tris dalis.

Pirmoje dalyje rašysi savo autobiografiją chronologine tvarka. Palik da-lį puslapio tuščią, kad būtų vietos įterpti įvykiams, kuriuos vėliau prisiminei.

Užrašyk visus įvykius, su jais susijusius išpūdžius, gerus ir blogus, malonius ir nemalonus; kokia buvo tavo reakcija, kokia nuotaika, kokios pasekmės, kaip pasielgei. Stenkis prisiminti savo svajones, troškimus, susigrauzimus, rūpesčius, baimes, džiaugsmus, pykčius, neapykantas, mažavertiškumą ir t.t. Prisimink savo santykius su žmonėmis (tėvais, broliais, seserimis, giminėmis, vyru, vaikais, mokytojais, pažįstamais, ar pripuolamais praeiviais — pardavėjais, padavėjais, patarnautojais ir t.t.). Pagalvok apie savo galvojimą apie: religiją, meilę, sex ir t.t. Jau pats iškėlimas visos savo sielos, visų pergyvenimų veikis savotiškai, kaip apsilvalymas. Surašius viską popieriuje aiškiai bus matoma, kurie įvykiai, žmonės, pasielgimai, turėjo daugiausia įtakos. Kas buvo gera, kas padarė žalos ar blogo. Nesiteisink, neieškok kaltės kituose. Išsiaiškins smulkiai vaikystės įvykius, gal paaiškins ir vėlesni pasielgimai. Labai svarbu nuo pat analizės pradžios stengtis keisti savo galvojimą ir pasielgimus į geresnę pusę.

Labai svarbi analizės dalis yra sapnai. Antroje knygelės dalyje surašyk sapnus. Ką ir kada sapnavai (jei atsimeni), ką sapnuoji dabar. Sapnai yra sąmonės kalba. Sapnai yra svarbūs ir padeda daug nesuprantamų dalykų išaiškinti ar sugrupuoti. Jie turi savo reikšmę ir simbolius.

Trečioji knygelės dalis būtų savęs įvertinimas (self-apraisal). Pasirašyk sau eilę visokių klausimų ir palik vietos atsakymui. Atsakymai turi būti teisingi, be jokių nukrypimų.

1. Koks aš žmogus iš tikrųjų esu? — Atsakyk taip, kokių save matai: ar esi linksmas? ar esi nekantrus? ar svajotojas ar realistas? ar greit užpykti? ar esi priekabus? ar mėgsti visus mokyti? ar manai, kad viską žinai? ar manai, kad nieko nesugebi? ar neapkenti kitaip galvojančių? ar manai, kad visi turi prieš tave lankstytis? ar mėgsti žmones? ar mėgsti vaikus? ar mėgsti tik draugus, ar ir svetimus? ar esi pavydus? ar esi šykštus? ar manai, kad gyvenimas niekam vertas? ir t.t. ir t.t.

Toliau parašyk ką kiti apie tave galvoja. Ar laiko tave gudriu, talentingu, geru, sugyvenamu, draugišku, kvailu, nepakenčiamu ir t.t.

Parašyk, kaip manai, ar jie apie tave teisingai galvoja.

2. Užrašyk savo gerasias savybes, kurias matai savyje, dvasines ir fizines; pvz. aš malonus(i) su visais žmonėmis. aš mėgstu žmonėm padėti, aš gražiai siuvu, aš gerai verdu, aš esu graži(us) ir t.t.

3. Ar esu kandus, sarkastiškas, priekabus? Šios neigiamybės dažnai reiš-

kia norą užmaskuoti nepasitikėjimą savimi, norą apsiginti iš anksto dar neužpultam.

4. Ar aš myliu save? Gal nemėgstu savęs. Daugumas nustebtumėm, kaip dažnai žmonės patys savęs nemėgsta net nekencia, tik nevisados tą žino. Jie nepatenkinti savimi, nepajėgia priimt savęs tokių, kokie yra. Stato sau reikalavimus daug didesnius, negu gali išpildyti, dažnai nusivilia savimi. Tai yra savotiškas savęs baudimas. Kaip toks asmuo gali išvystyti sveiką draugystę su kitu, jei pats savęs nemėgsta? Sako, nagų kramtymas yra nesugyvenimo su savim ženklas, nors ir laikinas.

**5. Ar dažnai susipykstu, dažnai užsi-
gaunu?** Visi mes žinom, ką reiškia sunkiai sugyvenamas žmogus. Ar yra nors vienas žmogus, kurio aš nepakenčiau? Kodėl? Gal aš netolerantiškas? Gal neatlaidus? Gal kerštingas? Idomu, jei aš pakeisčiau savo elgesį jo, jos atžvilgiu, gal ir jis man suminkštėtų? Gal aš kiekvieną pastabą prisi-
taikau sau ir imu kaip asmenišką užgavimą. Gal aš iš mažmožio sukuriu ilgiausią istoriją.

6. Ar esu nedrąsi? Dažnai tai būna užtušuota tuštybė. Ne, aš negaliu, aš nemoku, aš nesugebu! O iš tikrųjų galvojame: jei negaliu nustebinti savo sugebėjimais, tai visai nekišu pirštu.

7. Ar esu perjautrus? Gal perdaug reikišmės sau skiriu? Ar dažnai verkiu? Tušti žmonės yra jautrūs.

**8. Ar dažnai skundžiuosi, esu nepa-
tenkintas?**

**9. Ar nesielgiu netaktiškai, nesu-
brendusiai?** Tai reiškia nekontroliuoju savo jausmų, užgaidų, norų, galvo-
jimų, elgesio santykiuose su kitais žmonėmis.

**10. Ar mano paties veiksmai yra
man suprantami?**

11. Ar nesu perdaug išlaidus? Stoka atsakomybės.

12. Ar nesu perdaug šykštus? Sava-
naudžiškumas, paslėptas po taupumo skraiste.

13. Ar perdaug rūkau?

14. Ar perdaug geriu?

15. Ar ko nors amžinai bijau?

16. Ar nevengiu atsakomybės?

Surašęs atsakymus — perskaityk. Susumuok, kokius atsakymus gavai. Pagalvok.

Pagrindinė analizės nauda yra savęs pažinimas, stipresnis vidaus balansas, emocinis subrendimas, pažinimas savo silpnų vietų, kurių dabar pradėsim vengti. Komunikacija su savimi, gilesnis įžvelgimas į savo vidų. Dabar mes nejuociam pasidarom savo draugu, nustojam būti priešu. Juk jei aš žinau, kas man kenkia, tai aš to vengsiu. Kas man žalinga aš to nedarysiu. Mumyse nebus aklų vietų. Man nereikės, kaip mažam vaikui, sakyti: "Taip, aš tai padariau, bet nežinau kodėl?" Jeigu mes vienaip ar kitaip pasielgėm, tai gal galėsim duot sau aiškų atsakymą — kodėl? Gal mes jau dabar pajėgsim atsakyti už savo veiksmus ir jų pasekmes?

Autosugestija — savitaiga. (Self hypnosis).

Išardę save, kaip seną megstinį, pažinę savo užlūžimus, problemas ir jų priežastis — einam prie naujo galvo-
jimo būdo. dar daugiau — prie naujo gyvenimo būdo.

Konstruktivi komunikacija su pa-
čiu savimi mums duoda galimybės ap-

valdyti savo jausmus, leisti savo in-
tektui ir protui tvarkyti veiksmus, galvoti apie pasekmes ir visai kito-
kiom akim pažūrėti į kitus. Atradę savyje nepajudintus jėgų ir grožio šaltinius galime daug gražiau ir laimin-
giau gyvenimą išgyventi. Beveik vis-
ką kas čia buvo suminėta, moko tikė-
jimas — religija, tik mes nevisados leidžiamės "mokomi". Bet jei pagal-
vosim, kad ir tikėjimas ir mokslas tą patį tvirtina ir duoda — gal bus leng-
viau tomis mintimis persiimti. Juk gerai žinom, kad galima patį save į daug dalykų įkalbėti ir nuo daug ko atkalbėti.

Jei jauti, kad kokia tamsi mintis ta-
ve labai užgulė, pradėk, kur nors ra-
miai ir patogiai atsisėdęs ar atsigulęs ir atpalaidavęs raumenis (relax), sau kartoti: aš mėginsiu save suprasti; aš turiu saugoti ir išlaikyti sveikus ner-
vus; niekas negali manęs palaužti, jei aš nenorėsiu; mano gyvenime yra ir gražių dalykų; jei reikės aš įsieksiu kitų žmonių pagalbos; tamsios mintys manęs nevaldys; daug žmonių yra to-
kioje situacijoje; daug žmonių yra nelaimingesnių (tik pagalvok apie ak-
lus, paralyžuotus, įvairius invalidus ir bejėgius ligonius); aš turiu tik vieną gyvenimą ir turiu jį prasmingai gy-
venti ir t.t. ir t.t.

Kokia bebūtų situacija, panašia sa-
vitaiga galima susidaryti tam tikrą dvasinę ramybę, pasitikėjimą savimi ir duoti savo mintim pozityvą kryptį. Religingi žmonės daug lengviau per-
gyvena įvairias gyvenimo krizes, gilus tikėjimas ir malda duoda tvirtumo sunkiose gyvenimo valandose. Nesine-
šiok savyje pykčio, pagiežos, keršto minties. Išmok nusikaltusiam atleisti, atleides kitam, paįsui dvasinę ramybę. Neapykanta sukelia nepaprastą dvasi-
nį itampa. Stenkis šypsotis, ypatingai juokas atleidžia itampą. Nuduok, kad esi laimingas, negalvok apie savo ne-
laimes per rimtai. Negalvok, kad esi toks nelaimingas, jog ne tik pačiam savęs gaila, bet ir visas pasaulis dėl to turi verkėti ir tavęs gailėtis. Dejuoti ir verkšlenti galima įprasti.

Kovok su depresija, nepasiduok. Kiekvienas žmogus kartas nuo karto pasijunta prislėgtas. Nesikankinkime dėl praeities gyvenimo ir padarytų klaidų. Užversk lapą ir pradėk iš nau-
jo. Mylek save ir būk sau geras. Jei savęs nevertinsi, niekas nevertins. Stenkis surasti gyvenime naujų intere-
sų ir siekimų. Pradėk ka nors dar-
vyti ar mokytis, tas niekada nevelų. Dirbk, nesėdėk be darbo, dirbant už-
mirštama visos bėdos. Susirask darbą arba pasiūlyk savo paslaugas labdarin-
gom įstaigom (lietuviybės baruose irgi kiekvienas darbininkas brangus!). Sa-
vanorių pagalba visada reikalinga (li-
gioninėse, prieglaudose ir t.t.), padėsi nelaimingesniems už save ir rasi nau-
ją gyvenimo tikslą. Išgyvok naują pro-
fesią, nesigėdyk mokytis ir nesijuok iš kitų, kurie tai daro sulaukę gra-
žaus amžiaus. Užimk savo rankas, pro-
tą ir mintis kuon nors įdomiu, surask naujus interesus. Pasiduok, neapleisk savo išvaizdos, tai priduos pasitikėji-
mo savimi. Stenkis keliauti, pakeisk vietovaizdį, jei trūksta pinigų, pasi-
skolink ir keliauk. Po atostogų patau-
pysi ir sugrąžinsi. Sakoma, kad nuo savęs pabėgti negalima, bet galima iš-
siblaškyti!

Bendrauk su žmonėmis. Žmonės reikalingi visiems, tik vienam — daž-
niau, kitiems — rečiau. Gal viena iš svarbiausių problemų, tai sugyveni-
mas su žmonėmis. Yra tokių žmonių, kurie kaip keturkampas ratas visur kliūva. Atrodo, kad jie viską ir daro, kad tik kur nors daugiau užkliūtų, su-
keiktų kitų jausmus prieš save. Nors tokie žmonės būna arogantiški, bet dažnai jie kenčia nuo mažavertiškumo kompleksų, savo kalbomis ir veiks-
mais pridengiantieji vidutinę menkys-
tę. Sugyvenant su žmonėmis truputį reikia taikytis prie visų. Pasaulis ne-
susidaro iš vienos grupės žmonių, visi turi teisę gyventi. Pagalvok ir apie save ar nepriklausai tai keturkampio rato kategorijai? Rimtesnė problema, kai tokie žmonės nuo mažavertiškumo negali palikti, o jie tave kankina, grau-
žia. Šiuo atveju reikia kreiptis į profe-
sinę gydytojo, psichiatro ar pana-
šią pagalbą.

Didelės reikšmės vidinės įtampos raminiame turi kūno raumenų atsipalaidavimas (relaxation).

Atsigulk, pritamsintame kambaryje, lovoje ant nugaros (rūbai turi būti laisvi ir niekur neveržti). Bandyk atleisti raumenis, kad jie pasidarytų su-
glebė ir niekur nebūtų įtempti, pradėk nuo kojų ir eik palaipsniui iki galvos. Nuolat kartok sau: aš nesu įtemptas, aš pailsėsiu, aš ramus, aš nieko nenoriu galvoti, aš pabūsiu už-
simerkęs, mano raumenys atpalaiduoti, aš pagulėsiu, kol pailsės mano akys, mano galva, mano gerkle, mano krūtinė, mano liemuo, mano rankos ir t.t. Ši polsio — atsipalaidavimo savitaiga padeda pailsėti protui — mintims.

Patariama pasidaryti sau kelis pasi-
žadėjimus ir kartas nuo karto juos garsiai pasikartoti:

1. Aš tikiu, kad galiu suteikt meilės kitiems ir priimti meilę iš kitų.

2. Aš tikiu, kad galiu atlaikyti gy-
venimo sunkumus nepalūžus, nežiū-
rint ar kiti man juos užkrovė ar pati pasidariau.

3. Tikiu, kad gyvenimas su visais savo nepasisekimais ir skausmais yra verta gyventi ir net gali būti gražus.

4. Tikiu, kad laimės pajautimas glūdi mano viduje. Galima išmokyti būt laimingu ir džiaugtis, ne tik dideliais, bet ir mažais dalykais.

5. Aš turiu pakankamai jėgų išgy-
venti šiai dienai. Rytoj įsieksiu jėgų sekančiai dienai.

6. Aš visuomet turėsiu koki nors tikslą ar uždavinį prieš akis, kurio aš sieksiu su noru ir entuziazmu.

Gyvenimą galima palyginti su auto-
mobilio vairavimu — o nervų sukriki-
ma su jo katastrofa. Visuomet turi sekti kelią, stebėti, ar nėra jame kliū-
čių, stebėti kitų automobilių judėjimą. Taip pat reiškia, kad negali leis-
ti kitiems būti nuo kelio nustumtam.

Jei paleisi vairą iš rankų — atsi-
trenksi. Nervų pakrikimas, tai paleidi-
mas savo gyvenimo vairo iš rankų. Ta-
čiau mus ramina mintis, kad galima išmokyti nepaleisti vairo iš rankų, kad ir kažin kas aolinkui darytusi, laikyti jį taip, kad automobilis važiuotų ten, kur norim.

— o —

Šiais klausimais yra prirašyta daug knygų, kurias patariama pasiskaityti. (Pvz. "Kaip išvengti nervų pakrikimo" — F. S. Caprio, M.D.).



• Madų ir grožio pasaulis

VEDA I. KAIRIENĖ

KAILIAI

Kailiai šiam sezonui siuvami siauri, prie kūno prigulę, su šiek tiek platesniais sijonais ir sujuosti tos pačios rūšies kailio, odos ar zamšo diržais. Jie užsegami viena eile sagų arba palaidi, visai be sagų.

Labai madingos kailinės palerinos,



jos įvairaus ilgio, dėvimos vienos arba su apsiaustais.

Kailių ilgis — maždaug 2 inčiai žemiau kelių, o vakarui — ilgi iki žemės.

Kailių apikaklės plačios, klasiško stiliaus, šalio formos ir pusiau stačios. Rankovės laisvos, dažnai platėjančios į apačią.

Sportiniai kailiai siuvami su odos ir zamšo įstatymais, arba dviejų spalvų, raštuoti kvadratais, trikampiais ir juostomis. Kaikurie nudažyti žaliai, oranžiniai, tamsiai geltonai arba raudonai.

Patys populiariausi yra ilgaplaukiai — lapės, rakūno, vilko ir lūšio kailiai. Žinoma, minkai, kaip ir visada, madoje.

VYRAMS

Vyrai rudenį dėvės įvairiausių megstinius, bet pats mėgiamiausias, atrodo, bus sunkus, natūralios vilnos airiškas puloveris. Su pulloveriu dažnai dėvimas ir tų pačių vilnų ilgas šalikas.

Madoje ir įvairūs užsegami megstiniai, panašūs į švarkus, puošti zamšu, raštuoti skirtingos spalvos siūlais. Spalvos — natūrali, smėlio ir ruda.

Kaip ir moterys, vyrai dėvi rūbus sluogsniais — ant augštu kaklu medvilninio megstinio dėvimi marškiniai, ant marškinių — liemenė, o ant lie-



menės sportinis švarkas. Kaikurie megstiniai turi kapišonus.

Su sunkiais megstiniais dėvimos vilnonės flanelinės, gabardino, tweed'o arba megstos sintetinės medžiagos, tiesiai kirptos kelnės.

Dabar vyrai savo rūbams renkasi daug spalvingesnes medžiagas. Marškiniai įvairiausių spalvų ir ryškūs kaklaraiščiai, priderinti spalva ir raštu prie marškinių. Net ir diržai perkami ne tik praktiškam naudojimui, bet ir pasipuošimui. Jie gaminami iš įvairiausios odos su įdomiom metalinėm sagtim. Kitos rūšies papuošalai vyrams taip pat ne svetimi. Paskutinių



KASDIENINĖ SPORTINĖ

APRANGA



5 metų laikotarpyje vyriškų papuošalų pardavimas padvigubėjo. Jie nesiriboja rankogalių sagtukais, bet perka žiedus, apirankes ir grandinėles.

Vyrai taip pat pradėjo daugiau dėmesio kreipti į batus. Dabar jie, kaip ir moterys, derina batus prie kiekvienos eilutės.

Vyriški apsiaustai šiemet lieknesni, viena eile sagų ir trumpoki, šiek tiek žemiau kelių. Žieminiai apsiaustai siuvami su kailinėmis apikaklėmis. Camel (smėlnė) ir tamsiai mėlyna yra pačios populiariausios apsiaustų spalvos.

APIE ELEGANCIJĄ

Michael Robichaud, vienas iškiliausių Montrealio madų kūrėjų, kalbėdamas apie eleganciją, pastebėjo, kad: "Geriau turėti vieną gerai pasiūtą, brangios medžiagos eilutę, negu pilną spintą antros ir trečios rūšies drabužių".

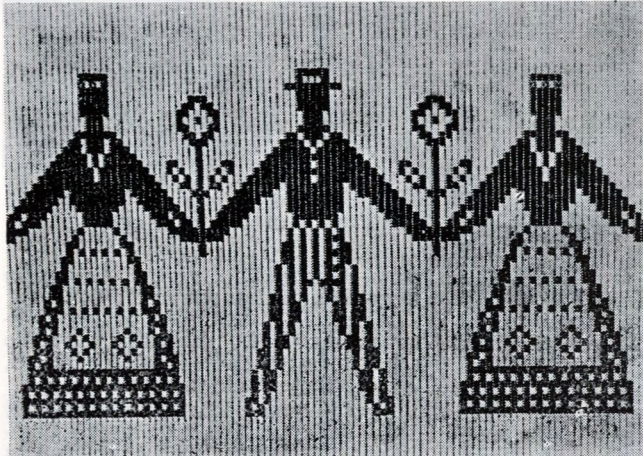
"Savo modeliams aš renku žalsvas, rusvas ir camel spalvos. Tai spalvos, kurios nenustelbia asmenybės. Jei, pamatęs moterį, pirmiausiai pastebi jos suknelės spalvą, o ne jos veidą, tą suknelę reikia išmesti. Daugelis moterų turi persilpną charakterį, kad dė-

vėtų ryškias spalvas. Kaikurie madų kūrėjai to nesupranta ir naudoja moteris vietoj rūbų pakabeklių.

Žmonės turi išlavinti skonį, išmokti elegantiškai rengtis. Mums Kanadoje reikia gerų šios srities mokyklų, kurios paruoštų talentingus madų kūrėjus ir išmokytų juos artimai bendradarbiauti su gamintojais. Jų darbai išpuoselėtų platesnėse masėse gerą skonį. Aš visada esu tiesus ir griežtas. Jei žmonės nenugąsdinami ar neįžeidžiami, jie nepajuda iš vietos ir nieko nenuveikia. Mano paslaptis yra disciplina. Drausmė nurodo kaip reikia naudotis laisve. Jauni žmonės šiandien pasimėtę. Jų tėvai turėtų būti jiems tėvais, o ne draugais.

Daugelis žmonių yra labai nedrąsūs ir savo kuklumą bando paslėpti savo rūbuose. Pasibaisėtina stebėti nedrąsius žmones dėvinčius ryškiaspalvius rūbus, dideliais langais ar raudonom gėlėmis, moteris, dėvinčias giliai iškirptas sukneles ir rankomis besidangstančias savo dekolte. Jos turėtų dėvėti neutralių spalvų ir paprasto kirpimo rūbus, kad galėtų jaustis patogiai, pagal savo būdą. Tikrai juokinga, kai žmonės rengiasi veinu stilium, o gyvena kitu. Labai retai pastebimas atvirumas ir savęs supratimas. Tad aš bandau moterims padėti būti natūraliom, suprasti save. Mano manymu, žmonės be reikalo praleidžia rūbams daug laiko ir pinigų. Rūbus reikia pirkti apgalvotai, ne impulsyviai. Tie, kurie perka daug ir dažnai, retai savo pirkimais būna patenkinti, todėl, kad jie savimi nepasitiki, jie laukia kitų moralinės paramos. Bet juk tik pats žmogus gali spręsti ar jis tinkamai apsirengęs.

Rengtis pagal savo charakterį, nekalbant jau apie eleganciją, yra savotiška diplomatija. Žmonės, kurie nekreipia dėmesio į savo išvaizdą nėra inteligentiški. Tai yra negerbimas savęs. Kas savęs negerbia, negerbia ir kitų. Gražus, tvarkingas apsirengimas yra lyg labdara tiems, kurie į jus turi žiūrėti. Jei ir tiek nedaug nesugebate padaryt savo artimui, išleikite į miškus ir gyvenkite veini patys," baigia savo pokalbį Robichaud.

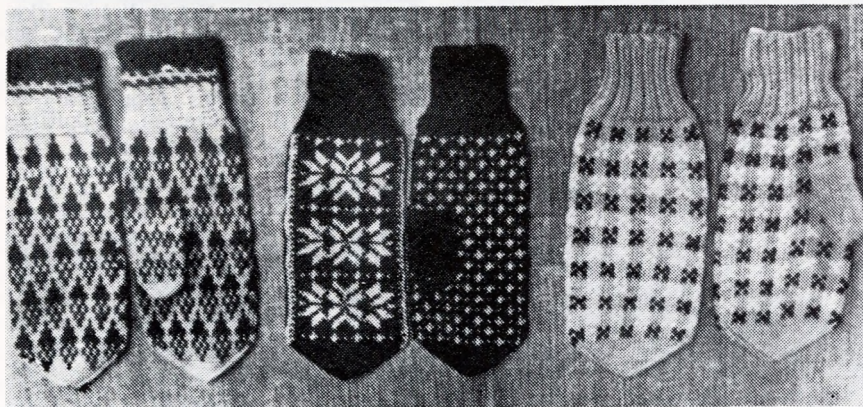


RANKDARBIAI

TAUTINIŲ

MOTYVŲ

ORNAMENTAI



"MOTERS" ŽURNALO

TUŠTEJANČIAI PINIGŲ SKRYNELEI PAPILDYTI

YRA RENGIAMAS

BAZARAS

GALIMA BUS LAIMĖTI

ĮVAIRIŲ GERŲ LAIMIKIŲ!

Plačiau sekančiame numeryje.

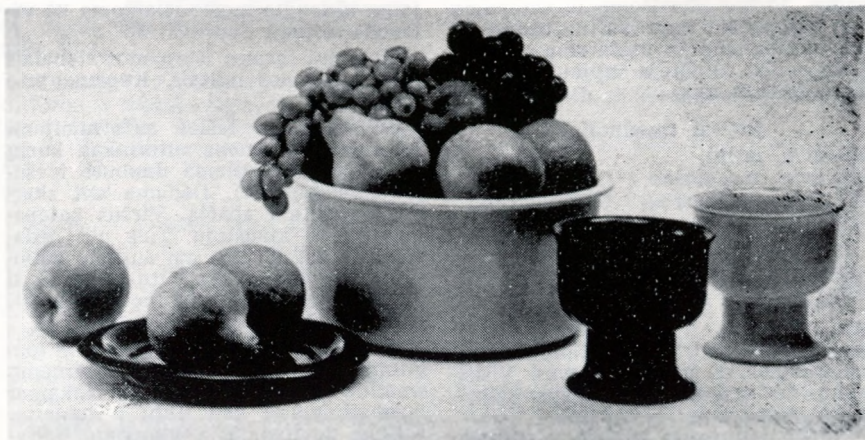
TIKIMĖS VISŲ PAGALBOS!

Redakcija ir Administracija



• Šeimininkų kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ



Atrodo, jau laikas atėjo ir Kanados šeiminkėms pradėti ruošti prie perėjimo į metrinės sistemos matavimus kulinarijoje. Dalis receptų bus pateikiama metrinės sistemos matais. Kai kurioms bus tik sugrįžimas, nes jos jau anksčiau juos naudojo. Kitoms bus nauja arba pamiršta. Patiekiami proporcijų palyginimai praktiškam naudojimui, kurie yra gana tinkami virime. Žinoma, geriausia yra naudoti matavimo puodeliai su pažymėtais abiem matavimais arba svarstyklės. Tikras svoris 1 uncijos yra 28.35 gramai.

Metrinų palyginimų lentelė

15 gramų = ½ uncijos,
30 gramų = 1 uncijai,
100 gramų = 4 uncijom (maždaug),
500 gramų = 1 (geram) svarui
1 kilogramas = 2 svaram ir 2 unc.,
250 gramų = 2¼ puoduko (maždaug),
125 gramai = 10 šaukštų.

Skysčiai

1 litras = 1¾ pintos arba 35.71 unc.,
¼ litro = 1 geram puod. arba 9 unc.,
½ litro = 2¼ puoduko arba 18 unc.

Vaisių kompotas

1 puodukas vandens,
¾ puoduko cukraus,
1 dėžutė (6 uncijų) šaldytos koncentruotos apelsinų sunkos,
2 apelsinai,
1 citrina,
šviežių vaisių pagal skonį ir sezoną.

Vandenį su cukrum virti, kol pasidarys skystas sirupas. Dadėti sunką, tarkuotas apelsino ir citrinos žieveles bei jų sunkas, ir truputį pavirinti. Tai sudaro pagrindą kompotui, kuris gali būti laikomas šaldytuve maždaug savaitę (jei užsuktame inde—ir ilgiau).

Savaitės bėgyje galima dėti braškes, arbūzo kubus, vyšnias, apelsinų skilteles. Laikyti šaldytuve uždengus, dadedant vaisių pagal reikalą. Bananus, kriaušes ar obuolius reikia su naudoti jau tą pačią dieną.

Vaflių pyragaičiai (su šokoladu)

200 grm. sviesto,
400 grm. cukraus pudros,
200 grm. šokolado,
200 grm. riešutų,
2-3 vafiliai.
Sviestas sukamas su cukraus pud-

ra, kol masė tampa puri. Tada suberiamas tarkuotas šokoladas ir pakepinti kapoti riešutai. Viskas gerai sumaišoma ir užtepama ant vaflių, kurie sudedami viens ant kito, paslėgiami ir pastatomi šaltai. Atvėsus supjaustomi pailgiais ar ketvirtiniais gabaliukais.

Vaisiniai

250 grm. cukraus,
75 grm. vandens,
250 grm. džiovintų figų,
250 grm. džiovintų slyvų be kaulų,
250 grm. riešutų,
50 grm. cukraus pudros,
2 vafiliai.

Iš cukraus ir vandens išverdamos sirupas į kurį sudedama ruožiukais supjaustyti džiovinti vaisiai ir dar pavirinama apie 15 min. Po to į masę sudedami pakepinti kapoti riešutai ir su-

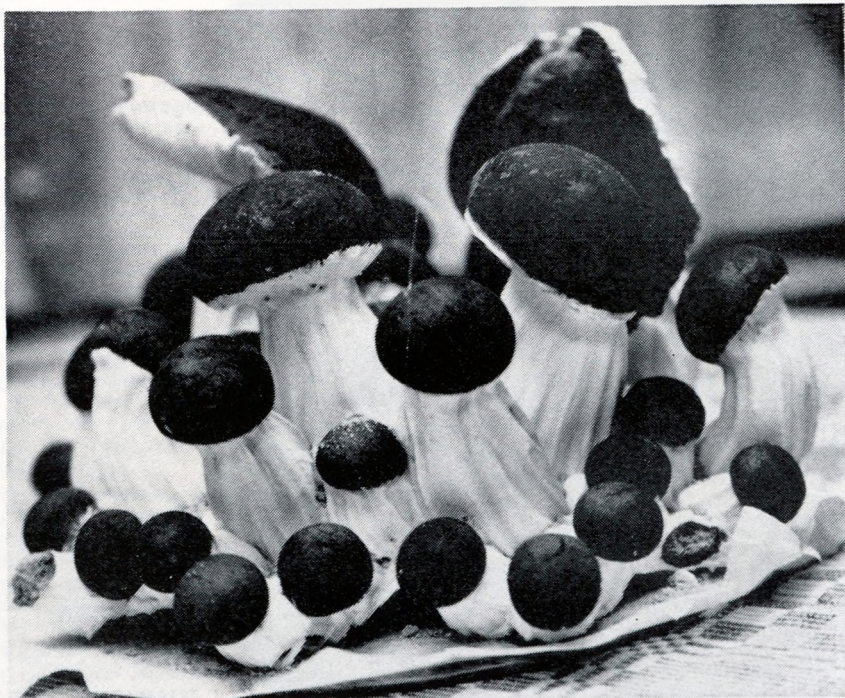
pilama cukraus pudra. Viskas gerai išmaišoma ir lygiai paskleidžiama ant vaflio, uždengiant antruoju vafliu. Paslėgiama, kol sustings ir pjaustoma ketvirtiniais.

Meduoliniai

200 grm. medaus (necukruoto*),
200 grm. cukraus pudros,
3-4 kiaušinio baltymai,
200 grm. riešutų (lazdynų),
2 vafiliai.

Medus verdamas, kol pasidaro tirštas. Nukeliama, bet nepadedama šaltai. Kiaušinių baltymai išplakami iki standžios putos. Tada, dar vis plakant, siaura srovele supilamas medus. Indas su baltymais ištatomas į vonelę ar didesnį, pripiltą karšto vandens dubenį, ir masė plakama, kol sutirštėja ir palaiko formą. Tada suberiamai stambiai

Grybų - meduolių "šeimynėlė", kuri laimingai atkeliavo iš Lietuvos ir puošė Toronte vykusiam tarptautiniam karavane, Vilniaus paviljono, lietuviško maisto gaminių stalą. Gerų šeiminių dėka, Vilniaus paviljonas gavo premiją už geriausią maisto pagaminimą.



kapoti, pakepinti riešutai ir cukraus pudra. Viskas išmaišoma ir užtepama ant vaflio, antruoju vafliu uždengiama, paslėgiama ir pastatoma sausoje vietoje. Kai sukietėja supjaustoma pagalgaus gabaliukais.

Grybai (meduolis)

500 grm. miltų,
100 grm. margarino,
200 grm. medaus,
200 grm. cukraus,
2 kiaušiniai,
5 grm. kepimo sodos,
½ šaukštelio maišytų prieskonių.

Prieskoniniai gali būti maišomi iš: 2 grm. imbiero, 2 grm. cinamono, 1 grm. kardamono, ½ šaukštelio tarkuotos citrinos ir apelsino žievės. Viską sumaišius atsimatuoti, likusius laikyti uždaram inde.

Norint stipresnio mišinio, jį galima padaryti iš: 5 grm. cinamono, 3 grm. kalendrų, 2 grm. gvazdikėlių, 1 grm. kardamono, 1 grm. muškato riešuto, 1 grm. kvapiųjų pipirų.

Tešlai patamsinti galima pasidaryti cukraus degintinės:

I švarią aluminijaus keptuvę, suvilgintą vandeniu, įpilama cukraus ir kaitinama, kol cukrus ištirpsta ir paruduoja. Tada įpilama verdančio vandens tris kart tiek, kiek buvo paimta cukraus ir virinama, kol cukrus ištirpsta. Tada perkošiama ir naudojama tešlos ir kremų spalvoms.

Atsimatavus meduolio produktus, medų, cukrų ir margarino šildoma kartu, kol medus suskystėja ir gaunasi lygi masė. Atvėsinama iki kambario temperatūros ir įmaišomi kiaušiniai, gerai išplakant. Tada dedama po šaukštą sumaišytų su soda miltų ir masė vis sukama, kad visą laiką būtų lygi. Kai masė pasidaro tiršta, sudedami prieskoniniai ir likusieji miltai. Tada tešla gerai išminkoma. Galima ją

naudoti kepinui tuoj, bet skanesnė, jeigu uždengta merle išlaikoma 24 valandas šaltai.

Kepimui formos ištepamos riebalais ir pabarstomos miltalais. Kepama prie 200° C.

Iš paruoštos tešlos suformuojami 1-1½ cm skersmens rutuliukai, kurių apačioje išspaudžiama duobutė ir suplojama (apačia). Dedama ant skardos duobute į apačią. Viršus patepamas plaktu kiaušiniu. Tiek pat padaroma ir kotelių 1½ cm augščio voliojant taip, kad apačia būtų platesnė, o viršus siauresnis (kūgiuko pavidalu). Kotelius galima kepti sustatant.

Kai galvutės ataušta, duobutė pagilinama ir pagal reikalą padidinama smailiu peiliu. Kotelis irgi tinkamai nusmailinamas, kad tiktų į duobutę. Kotelis pavilgomas į kiaušinio baltymą ir ant jo užmaunama galvutė. Kotelis ir galvutės apačia nugalazuruojama baltai, o kotelio galas padažomas į aguonas ar smulkiai kapotus trupinius, gautus duobutes pagilinant.

Norint, kad grybai neišsivartytų džiūdami, į skardą pripilti kruopų ar žirnių. Sustatoma koteliais į viršų. Kai išdžiūsta, glazuruojamos galvutės šokoladiniu glajumi, įmerkiant galvutę ir ištraukus leidžiant pertekliui glajaus nutekėti. Sustatomi galvutėmis į viršų, kad išdžiūtų.

Baltas glajus

250 grm. cukraus pudros,
2 kiaušinių baltymai,
1 šaukštelis citrinos sunkos.

Cukraus pudra persijojama, kad nebūtų grumuliukų. Supilami kiaušinio baltymai ir masė sukama, kol pasidaro vientisa ir tiršta. Sukant, po truputį supilama citrinos sunka. Jeigu pertiršta, dedama daugiau sunkos, jei perskysta — cukraus pudros. Glajus

turi lygiai padengti kepinio paviršių, bet nutekėti.

Rudas glajus

200 grm. cukraus pudros,
20 grm. kakavos,
65 grm. (4 šaukštai) pieno,
20 grm. (1 šaukštas) sviesto.

Kakavos milteliai pakepinami svieste. Cukraus pudra užpilama karštu pienu. Tada sudedama pakepinta kakava ir masė sukama, kol pasidaro vientisa ir tiršta. Jei pertiršta, galima dadėti pieno.

Šie nevirti glajai turi būti naudojami tuojaus. Netinkami palikti kitai dienai.

Silkė krienu padaže

2 silkės,
1 puodukas grietinės padažo su krienuais,
1 kietai virtas kiaušinis (papuošimui),
petražolių (papuošimui),

Padažas

½ ar 1 puodukas rūgščios grietinės,
½ ar 1 puodukas tarkuotų krienuų,
5 kvepiantieji pipirai,
1 lauro lapelis,
cukraus, druskos, acto pagal skonį.

Vandenį 10 min. pavirti su lauro lapeliu ir pipirais. Tada pridėti acto, cukraus ir druskos pagal skonį ir dar kartą užvirinti. Perkošti ir šiuo marinatu užpilti sutarkuotus krienus. Kai kriukai išbrinks, marinatą nukošti, o kriukus sumaišyti su grietine.

Silkės išmirkyti, nulupti ir išimti kaulus. Supjaustyti įstrižais gabaliukais ir išdėti ant pailgos lėkštės, suformuojant silkę (pridėti galvą ir uodegą). Tada užpilti grietinės padažu su krienuais ir papuošti virto kiaušinio griežinėliais ir petražolėmis.

Žuvis "sole" su persikais

1 svaras "sole" žuvies fillé,
1 dežutė 14 uncijų persikų (peaches),
2 šaukštai apelsinų marmelado,
¼ šaukštelio "ginger" pudros,
citrinos sunka,
4 šaukštai grietinėlių.

Žuvies fillé iškepti keptuvėje su sviestu arba įkaitintoje krosnyje prie 425° F.

Persikus nusunkinti ir sudėti į blenderį arba dubenėlį, dedant marmeladą, "ginger" ir citrinos sunką, gerai išplakti, kad masė būtų lygi. Tada mažame puodelyje ant lengvos ugnies užkaitinti ir įmaišyti grietinėle. Užpilti ant žuvies, duoti šiltą su ryžiais.

Bananų — pasukų želė

½ pd. pasukų,
1 št. citrinos sunkos,
1 citrinos tarkuota žievelė,
1 bananas, riekutėmis pjaustytas,
2 lakštai bespalvės želė, truputis karšto vandens, cukraus ar cheminio pakaitalo pagal skonį.

Želatiną ištirpinti, sudėti visus produktus, gerai išmaišyti ir atšaldyti.

• Kiaušinių šviežumą galima patikrinti — švieži kiaušiniai įdėti į šaltą vandenį skęsta, susenę pakyla ir net plaukioja paviršiuje, tokių vartoti negalima.



EGZOTISKA

VAISIŲ

MISRAINĖ

• Atsiųsta paminėti

Lithuanian Bibliography by Adam & Filomena Kantautas; published by The University of Alberta Press, Edmonton, Alberta, Canada, 1975, ISBN 0-88864-010-2; anglų kalba veiklas talpinantis Kanados ir JAV bibliotekose esančius lietuviškų ir apie Lietuvą knygų sąrašą; 725 psl.; kaina — 16 dolerių.

Mūsų žvirblis — J. Narūnė; eiliuota ir iliustruota knygelė vaikams; dail. Z. Sodeikienė; 14 psl.; kaina nepažymėta. Knygelė aprobuota PLB Švietimo Tarybos, tinka mūsų mažiesiems, nes paskaičius galima ir paveikslėlius nuspalvinti.

Mūsų žinios — Čikagos Lietuvių Jėzuitų veiklos dvisavaitinis biuletenis; adresas 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636.

Gaudeamus — studentų ateitininkų sąjungos žurnalas; išeina nereguliariai. Redaguoja kolektyvas: D. Kojeļytė, R. Navickaitė, A. Norvila, A. Zailskaitė. Adresas: 19 Chestnut St. Brooklyn, N.Y. 11208, USA.

Medicina — PLGS žurnalas; vyr. redaktorius — Kazys Pemkus, MD. — 1022 Beau Brummel Drive, Sleepy Hollow, Ill. 60118, U.S.A.; administratorė — L. Dargienė — 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153, U.S.A.; išeina tris kartus metuose; prenumerata — 10 dol.

Skaidrės — Švietimo Gairių priedas; 700-tų skaidrių sąrašas; Kanados Liet. Bendruomenės Švietimo Skryiaus Mokslo Priemonių Komisijos paruošti skaidrių komplektai mokykloms: Vilnius, Kaunas, Nemunas, Pajūris, Trakai, Vytautas, Laisvės kovos, Ropė, Voveraitės vaisės, Obuoliai, Gandras ir lapė, Ko trūksta?, Lapai, Lietuvių tautiniai drabužiai, Lietuvių dailininkų darbai, Senovės lietuvių architektūra — Liaudies menas, Du gaideliai, Pelėda, Saltyšius, Zuikis Puikis, Vištytė ir gaidžiukas, Darbininkai, Rašytojai — Pily.

ATITAIŠYMAS — 1975 M.

“MOTERIS” nr. 3, 2 psl., S. Danilevičiūtė-Vilkauja — “Maironio poemos”, atitaišymas padarytų klaidų:

1. 20-to a. pradžioje (= pradžia) mūsų tautiniam gyvenimui buvo labai reikšminga. 2. Lietuviai inteligentai buvo siunčiami į tolimą Rusiją, kad ko greičiausiai (=greičiausiai) surusėtų. 3. Beto (=be to), rusai Lietuvos žemę... 4. Mat, Vilniaus mokslo apygardos žinioje esamose augštosiose (=aukštosiose) mokyklose... 5. Maironio poemos kritika vertina (=vertino) labai nevienodai. 6. 1907 m. liepos mėn. būdamas Šveicarijoje... (=1907 m. liepos mėn., būdamas Šveicarijoje). 7. Jis jau pats mato savo poemos silpnas vietas ir stebisi kodėl... (=Jis jau pats mato savo poemos silpnas vietas ir stebisi, kodėl...) 8. Bendrai imant “Varpo” recenzentai neturėjo vienos griežtos pažūros... (=Bendrai imant, “Varpo” recenzentai neturėjo vienos griežtos pažūros...).

Skaidres galima užsakyti sekančiu adresu: V. Matulaitis, 44 Longbourne Dr., Suite 506, Weston, Ont., Canada, M9R 2M7.

Lituanus — Lithuanian quarterly — kultūros ir mokslo žurnalas anglų kalba; redaguoja: A. Klimas, T. Remeikis, B. Vaškelis; prenumerata metams 8 dol.; adresas: Lituanus — 6621 S. Troy, Chicago, Ill U. S. A. 60629.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; vyr. redaktorius — k. dr. K. Trimakas, 850 Des Plaines Ave., Apt. 409, Forest Park, Ill., 60130, USA; leidėjai — Ateitininkų Federacija; administracija — J. Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, USA; prenumerata metams — 7 dol.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N. P. M. Sersys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata \$5; adresas: Eglutė — Immaculate Conception Cantvent, Putnam, Conn. U. S. A. 06260.

Gabija — Skaucų Seserijos Vadijos leidinys; redaktorė — ps. B. Kidolienė; medžiagą paruošia — v.s. L. Mikulienė — 111 Grohman Lane, Plainview, N.Y. 11803, USA; leidžiami 4 numeriai metuose; prenumerata — 2 dol.

Skautija — Lietuvių Skautų sąjungos vadovybės biuletenis; redaguoja redakcinis kolektyvas: A. Saulaitis, R. Gudaitienė, Č. Kiliulis; administracijos adresas: K. Šimenas, 45 Alban St., Dorchester, Mass. 02124, U.S.A.

Pasaulio Lietuvis — Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos leidinys; redaktorius — Stasys Barzdukas; adresas — 18308 Hiler Ave., Cleveland, Ohio 44119, U. S. A.; prenumerata metams — \$2.

Krivulė — Vakarų Europos Lietuvių Sielovados leidinys; red. kun. P. Celiešius; 8939 Bad. Woerishofen, Kirchenstrasse 5, W. Germany; vieno nr. kaina — 0.35 dol.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas; redaktorius J. Vaišnis, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, USA; prenumerata metams — 5 dol.

Šv. Pranciškaus Varpelis — mėnesinis religinio - patriotinio turinio laikraštis; leidžia T. T. Pranciškonai; redaktorius — T. V. Gidžiūnas, O. F. M.; administratorius — T. S. Rapolas, O.F. M.; metinė prenumerata — 3 dol.; adresas: Franciscan Fathers, Kennebunkport, Me. 04046, USA.

Šaltinis — tikibinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Šv. Kazimiero Sąjunga ir Tėvai marijonai. redaguoja k. S. Matulis, MIC. Metinė prenumerata \$4; adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja — redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029, USA; prenumerata metams — 10 dolerių.

Museum Review — Balzeko Lietuvių Kultūros Muzėjaus Čikagoje Biuletenis.

Moterų Dirva — L. R. K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; adresas — 3005, U. S. A. prenumerata metams — \$2.50 Amerikoje, kitur — \$3. Adresas — 3005 N. 124th st. Brookfield, Wis., U. S. A. 53005.

Dainava 1955—1975 — ALRK Jaunimo stovyklos leidinys; redaktorius — V. Raciūnas, laužė P. Jurkus; dailininkė — N. Palubinskienė; 48 psl., iliustruotas, stovyklos dvidešimtmečiui paminėti leidinys.

The Forgotten Balts, by Joseph Ehret; on the occasion of the “European Security and Cooperation Conference”; Chicago 1974; vertėjas — A. Mickūnas.

Aušros Vartų Parapija 1950—1975, Montrealis, 25 metų jubilėjus; išleido parapijos komitetas; red. J. Narbutas; viršelį A. Vazalinsko; 136 psl., iliustruotas parapijos gyvenimo nuotraukomis.

1976 metų Kalendorius — Priskelimo parapijos ekonominės sekcijos leidinys; paruošė Stasys Prakapas; 144 psl., tiražas — 3000 egz., iliustruotas istorinėmis, lietuviškos veiklos ir parapijų nuotraukomis leidinys, kur šalia metų kalendoriaus talpinami pasiskaitymai, poezija, reklamos ir įvairūs reikalingi adresai.

* *
* *

“ATEITIES” KONKURSA JAUNIMUI

Savo 65 m. sukakties proga “Ateities” žurnalas skelbia konkursą jaunimui. Konkursas apima šias dantis: 1. **proza** (novelė, apsakymas ir pan.), 2. **poezija**, 3. **straipsni-rašini**, 4. **interviu-pokalbį** (jo pravedimą), 5. **veiklos** (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) **aprašyma**, 6. **dokumentinę fotografiją** ir 7. **menišką fotografiją** (premią gali būti skiriama už vieną nuotrauką arba už foto “essay”).

Redakcija vertins visus 1975 m. lapkričio 1 d. — 1976 m. rugsėjo 15 d. laikotarpyje “Ateities” žurnalui atsiųstus kūrinius. Kiekvienos srities geriausiai įvertinto darbo autoriui — atskirai **studentui** (ar nestudijuojančiam 19-30 m. amžiaus), atskirai **moksleiviui** (ar nesimokančiam iki 18 m. amžiaus) — bus paskirta 50 dolerių premija. Antrųjų vietų laimėtojai bus apdovanoti dviejų metų “Ateities” prenumerata, o trečiųjų vietų laimėtojai — vienerių metų prenumerata. Premijos bus įteiktos “Ateities” jubilėjaus šventėje 1976 m. spalio 16 d. Jaunimo Centre Čikagoje. Galintieji paaugoti prašomi tapti mecenatais. “Ateities” redakcijos adresas: ATEITIS, c/o Rev. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Avenue, Apt. 409, Forest Park, Ill. 60130, USA.